Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin!

İŞÇİ-KÖYLÜ KURTULUŞU

MAYIS
1985
Özel Sayı
1.50 DM

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ/MARKSİST-LENİNİST MERKEZİ YAYIN ORGANI

Türkiye'de Durum ve Görevlerimiz

GİRİŞ:

Türkiye'de 12 Eylül askeri darbesinden sonra **yeni bir durum** oluştu, yeni bir dönem başladı. Oluşumunda faşist askeri cuntanın belirleyici rol oynadığı bu yeni durumun şekillenmesi, önemli ölçüde 12 Eylül öncesi dönemin, hatta 1960'lardan sonraki bütün bir dönemin yadsınması temelinde oldu. Hakim sınıflar açısından, 12 Mart yarı-askeri faşist döneminin olumlu ve olumsuz tecrübelerde dikkate alınarak, 1982 Anayasası ve buna paralel olarak çıkarılan onlarca yasa ile sınırları çizilmeye çalışılan bu dönemde devletin hızla reorganizasyonuna gidildi.

Hiç şüphesiz, oluşturulmaya çalışılan bu yapılanmanın, 1980'in başlarında "24 Ocak Kararları"yla uygulanması yönünde ilk ciddi adımların atıldığı, yeni ekonomik politika ile çok sıkı ilişkisi vardır. Gerek birçok ülkenin yaşadığı, gerekse son 5 yılda Türkiye'de yaşanan tecrübeler bunların birbirleriyle ne denli sıkı ilişkisi olduğunu göstermiştir. Batılı emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda, İMF ve Dünya Bankası tarafından dayatılan, "ihracata yönelik sanayileşme" veya "istikrar programı" adı altındaki ekonomik politikanın halkın kısmi ekonomik ve demokratik haklarının olduğu 12 Eylül öncesi döneminin siyasi ortamında uygulanmasının mümkün olmadığı, daha 1980'in ilk 7-8 ayında açıkca görülmüştür.

Ayrıca, ABD emperyalistleri Türkiye'nin Ortadoğu ve bölgedeki gelişmeler karşısında, kendi çıkarları doğrultusunda daha etkin bir güç olarak çok yönlü rol oynamasının koşullarını yaratma açısından da 12 Eylül darbesini örgütleyerek, buna uygun siyasi yapılanmaya direkt destek vermiştir.

Başta işçi sınıfı olmak üzere, halkın tüm legal, demokratik siyasi mesleki örgütlenmelerinin faşist terörle dağıtılması, her türlü demokratik ve ekonomik hakkın gaspı temelinde, yüzlerce devrimcinin katli, onbinlercesinin işkenceden geçirilerek, zindanlara doldurulmasıyla sağlanan bu siyasi ortam hiç kuşkusuz uzun bir süre böyle devam etmiyecektir. Daha şimdiden bunun böyle gitmeyeceğinin çok yönlü belirtileri ve gelişmeleri gözlemlenmektedir. Gerek hakim sınıflar arasındaki çelişkilerin keskinleşmeye yüz tutması, gerekse örgütsüzlüğüne rağmen halkın mevcut gidişata karşı hoşnutsuzluğunun ve tepkisinin artması bunun açık göstergesidir. Son aylarda, Anayasa başta olmak üzere yasa değişiklikleri konusunda seslerin artması, Türkiye-Kürdistan'ındaki gelişmeler, bütün yasal engellemelere rağmen işçi sınıfı içinde yaygınlaşan grev eğilimleri, komünist ve devrimci örgütlerin yaralarını sarma çabaları, mevcut siyasi yapılanmayı sarsmaktadır. Bugün iktidarda etkin olmayan hakim sınıf kanatları bu durumun ilelebet böyle gitmeyeceğini açıkca belirterek, her biri kendisinin iktidarda etkin olması için yoğun çabalara girişmektedir. Bu doğrultuda, kendileri açısından engel olarak gördükleri anayasa maddelerinin değiştirilmesi için zemin yoklamaya, hatta halkında bu yönlü istek ve taleplerini kendi peşlerine takmaya çalışmaktadırlar.

12 Eylül darbesiyle oluşan siyasi durumun mevcut çelişkilerini, onun üzerinde yükseldiği ekonomik gidişatı ve oluşmakta olan yeni dönemin nüve ve belirtilerini tahlil etmek, bugün komünistler açısından önemli bir görevdir. Çünkü içinde bulunulan durumun çok yönlü tahlili ve bunun üzerinde yükselen taktiklerin tesbiti, bunların pratiğe uygulanması, bizleri devrim hedefine bir adım daha yaklaştıracaktır. Geçmiş iki yenilgi döneminde de (12 Mart—12 Eylül) Partimizin yenilgilerinde rol oynayan en önemli hatalarından birinin de, mevcut durumun objektif ve çok yönlü tahlili temelinde, parti stratejimize uygun, ona yaklaştıran doğru taktiklerin tesbitinde düştüğümüz hatalar olduğu gözönüne alındığında, bu görevin bizler açısından ne derece önem arz ettiği ortadadır.

Yalnız doğru bir dünya değerlendirmesi ve proletaryanın genel hedeflerinin belirlenmesi yetmez. Dünyadaki çelişme ve gelişmelerin tek tek ülkeleri nasıl etkilediği, buralarda çelişmelerin aldığı özgül biçimlerin tahlili hem stratejik açıdan, hem de taktik görevler açısından önemlidir. Proletaryanın yüce öğretmenlerinden Lenin bu konuda şunları söylüyor:

"Halklar ve ülkeler arasında ulusal ve siyasal farklar olduğu sürece, —ki bu farklar, dünya ölçüsünde proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra bile uzun, pek uzun zaman devam edecektir— bütün ülkelerin komünist işçi sınıfı hareketinin enternasyonal taktik birliği, bu farklılıkların silinmesini değil, ulusal farklılıkların yok edilmesini değil (şu anda bu anlamsız bir hayaldir), tam tersine, komünizmin te-

mel ilkelerinin (Sovyet iktidarı ve proletarya diktatörlüğü) bu ilkeleri özel sorunlarda doğru bir biçimde değiştirecek, bunları ulusal ve ulusal devlet farklılıklarına, doğru bir biçimde uyarlayacak ve uygulayacak bir uygulama gerektirir. Herkes için aynı olan uluslararası sorunu, işçi sınıfı hareketi içinde oportünizmi ve sol doktirinciliği yenme, burjuvaziyi iktidardan düşürme, Sovyet Cumhuriyetini ve proletarya diktatörlüğünü kurma sorununu, her ülkenin ele alışındaki somut tarzda, özel olarak, ulusal ve özgül olarak, ulusal ne varsa onu aramak, incelemek ve sezmek ve kavramak, işte geçirmekte olduğumuz tarihsel anda bütün ileri ülkelerin (yalnızca ileri ülkelerin değil) baş görevi budur." (Lenin, 'Sol' Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı)

Yukarıda Lenin'den yaptığımız alıntıdan da açıkça anlaşılacağı gibi, komünist partilerin görevi yalnızca evrensel görevleri sıralamak değil, onun kendi ülkelerinde ne anlama geldiği ve hangi özgül biçimleri aldığı sorusuna açık ve net cevap vermeleri gerekir. Bu da ancak her ülkenin özgül durumunun doğru tahlili ile mümkündür. Bu temelde ortaya konan stratejiye varmak için de gelişmenin her kesitinde somut durumu tahlil etmek ve doğru taktik görevler tesbit etmek gerekir.

Türkiye'de Ekonomik Durum:

Türkiye cumhuriyeti kuruluş yıllarında, İngiliz, Fransız emperyalistlerinin kontrolünde cılız bir sanayisi olan, geri bir tarım ülkesiydi. Devlete hakim olan güçler, "ticaret burjuvazisi, toprak ağaları, tefeciler, o zaman zayıf olan sanayi burjuvazisi idi." Bunların içinde hakim unsur ise, ticaret burjuvazisi idi. (İ.Kaypakkaya) Bu dönemde bütün devlet imkanları, Kemalist burjuvazinin palazlanması için kullanılmış ve bu amaçla da, devlet yatırımlarına ağırlık verilmiştir. eskiden ağırlıklı olarak Rum ve Ermeni azınlıklardan ticaret burjuvazisinin yaptığı acentalık görevini, cumhuriyetin kuruluşundan sonra Türk kompradorları üstlenmiş, gerek devlet aracılığı ile gerekse direkt olarak emperyalistlerle girdikleri, ülkenin sömürülmesi temelindeki ilişkiler sonucu palazlanıp, zenginleşmişlerdir.

Osmanlı imparatorluğunun son yıllarında, yani 1. emperyalist paylaşım savaşı öncesi hakim emperyalist güç olan Alman emperyalistlerinin, Türkiye üzerindeki ekonomik ve siyasi etkinliği, onun 1. emperyalist paylaşım savaşında aldığı yenilginin yaralarını sarma, yeniden ayaklar üzerine dikilme çabalarına parelel olarak artmış ve 1930'lu yıllarda önemli bir güç haline gelmiştir. 2. dünya savaşı öncesi Alman emperyalizminin uşağı Saraçoğlu hükümeti kurulmuş, fakat dünya çapındaki güçler dengesinin mevcut durumundan ve Sosyalist Sovyetler Birliği'nin gücünden çekinildiği için savaşa Alman emperyalistlerinin safında girememişlerdir.

Cumhuriyetin kuruluşundan, 2. emperyalist savaşın bitimine kadar CHP içinde yer alan hakim sınıfların diğer bir kesimi devlet içinde etkin olmadığı ve bundan ötürü de devlet imkanlarından hakim Kemalist klik kadar yararlanamadıkları için "hür teşebbüsçülüğü" savunmuşlardır.

Emperyalist sistem 2. dünya savaşının yıkıntıları içerisinde, önemli kayıplar vererek, savaştan en karlı emperyalist güç olarak çıkan ABD önderliğinde ve onun şemsiyesi altında yeniden örgütlendi. Alman, İtalyan ve Japon faşistlerinin yenilmesi, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin savaştan galip çıkmalarına rağmen, zayıflamaları, ABD emperyalistlerini sistemin en güçlü devleti haline getirdi. Savaş sonrası, emperyalist sistemin jandarmalığını üstlenen ABD, sosyalist ve halk demokrasilerine karşı sürdüğü soğuk savaş politikasını, dünyanın dört bir yanında yükselen işçi sınıfının ve ezilen halkların devrim mücadelelerine müdahale, bastırma, ezme politikasıyla birleştirdi.

Savaş sırasında ABD'de de sermaye birikiminin hızla artması ve ülke içindeki yatırımlarda kâr oranlarının azalması, ABD emperyalistlerini, büyük bir potansiyelle dünyanın dört bir yanına el atmaya zorladı. ABD emperyalistleri, bir yandan savaş sırasında yıkılan B.Avrupa ekonomisini canlandırmak için, buralara sermaye akıtırken, diğer yandan da emperyalizme bağımlı ülkeleri kendi kontrolüne alma girişimlerini hızla sürdürdü. Kendi çıkarları gereği, yeni uluslararası iş bölümü planı ortaya attı. Emperyalizme bağımlı ülkelerin bağımlılık zincirlerini pekiştiren, emperyalistlerin bu ülkelerdeki sömürü ve talanını yoğunlaştıran bu iş bölümüne göre, sermaye yoğun tekniklerle çalışan, emek gücü verimliliği yüksek sanayi dalları metropollerde yoğunlaşacak, bağımlı ülkelerde ise, iç pazara yönelik tüketim mallarının montajı ve üretilmesi hedeflenecekti. Bu ülkelerde yüksek gümrük duvarlarıyla korunması amaçlanan montaj sanayinin makina teçhizatı, ara malları emperyalist metropollerden sağlanacaktı. Bunun finansmanı ise, gerek kredi şeklindeki sermaye ihracı şeklinde olacağı gibi, tekelci sermayenin bizzat yatırımlarıyla da olabilecekti. ABD emperyalistleri belirledikleri bu stratejiyi uygulayabilmek için uluslararası kurumlaşmaya gitti. Bunun birer adımı olarak, İMF ve Dünya Bankası örgütlendi. Marshal planı gereği, Türkiye'ninde içinde bulunduğu, 16 Avrupa ülkesinin katılımıyla Avrupa Ekonomik İşbirliği Komisyonu kuruldu. Ekonomik ve siyasi alandaki uluslararası örgütlenme, ABD emperyalistlerinin denetiminde kurulan NATO (Kuzey Atlantik Paktı) adı altındaki askeri örgütlenmeyle de pekiştirildi.

Savaş sonrası emperyalist sistemin yeniden yapılanması ve gündeme gelen değişiklikler, sistemin bir halkası durumunda bulunan Türkiye üzerinde de ekonomik, siyasi, askeri ve kültürel olarak etkilerini göstermeye, daha o dönemde başladı. Savaş sonrası, dünyadaki konumuna paralel olarak Türkiye üzerindeki etkinliğini hızla artıran ABD emperyalistleri 1950'de Demokrat Partinin iktidar olmasıyla ipleri tamamen ellerine geçirdiler. O, 1950'lerden günümüze kadar, emperyalizme bağımlı bir ülke olan Türkiye'de hakim emperyalist güç konumunu, çeşitli dönemlerde azalıp, artmasına rağmen sürdürdü.

ABD emperyalizminin savaş sonrası benimsediği "uluslararası yeni iş bölümü" stratejisine uygun olarak, Türkiye'de de 1950'li yılların başından itibaren, en temel özelliği iç pazara yönelik montaj sanayinin kurulması olan ithal ikameci politika uygulanmaya başlandı. Genel olarak ABD emperyalizmine bağımlı yarı-sömürge ülkelerde uygulanmaya konan bu politika, o dönem başta ABD olmak üzere emperyalistlerin çıkarlarına uygun düşüyordu. Çünkü, ABD emperyalistleri kendi ellerinde yoğunlaşan sermayeyi, kredi şeklinde borçlandırma yoluyla bu ülkelere aktarırken, bu ülkelerde izlenen "ithal ikameci" politika gereği, iç pazara yönelik tüketim maddelerinin üretimi için gerekli teçhizatın ve ara malların,

emperyalist metropollerden sağlanması, buralarda sanayinin canlanmasını sağlamaktaydı. Yani Lenin'in deyimiyle *"sermaye ihracı, mal ihracını da harekete geçiren bir araç haline gelebilmektedir."* Borçların karşılığında ise, bu ülkelerin paralarının değerleri sürekli dolar karşısında düşürülürek, yer altı, yer üstü zenginlik kaynakları yok pahasına talan edilebiliniyordu. Borçlanma yoluyla başlayan bağımlılık, kurulan montaj sanayinin sürekli gereksinimi olan aramalların ithali için gereksinim duyulan dövizi elde edebilmek için, yeni yeni borçlanmaları gündeme getiriyor ve bunları siyasi ve askeri yaptırımlar izliyordu.

Sanayi devrimini ilk önce başaran ülkeler dışında kalan tüm ülkelerde yerli sanayi tabanının ithal ikamesi yoluyla kurulmaya çalışıldığı söylenebilir. Daha önceleri, liberal uygulamalarla rahatça meta olarak girilen yarı-sömürge pazarlarına, bu kez yarı-sömürge ülkeler içerisinde yatırım yapılarak girilmektedir. Amaç yüksek gümrük duvarları koruması altında, iç pazarı ülke içi kuruluşların üretimi ile doyurmaktır. Bu yolla, yarı-sömürgelere aktarılan sanayi tesisleri, bu ülkelerin gerçek ihtiyaçları veya onun iç dinamiklerinin gereği olarak değil, emperyalist tekellerin çıkarları gereğidir.

"Türkiye'de ithalat kısıtlamalarıyla birlikte üretimine geçilen tüketim malları sanayii, zaten uluslararası işbölümünde emperyalist "merkez"lerin, Türkiye gibi ülkelere aktarmak istedikleri sanayilerdi. Bu anlamda, bu malların "mamül" biçiminde ithalatının sınırlanması emperyalist tekeller için bir kayıp olmamıştır. Tersine "mamül" malın ithalinin kısıtlanmasına karşılık, bu malın yerli üretimi için gerekli makina-teçhizat, girdinin ithalinin serbest bırakılması ve hatta gümrük muafiyeti sağlanması, bu koşullarla donatılmış, ithal ikameci sanayileşmeyi yabancı tekeller için çekici kılmıştır." (M.Sönmez, Türkiye Ekonomisinde Bunalım, sf: 54)

İthalat aracılığıyla sağlanan bazı endüstri ürünlerinin ülke içinde kurulacak fabrikalarda üretilmesini öngören bu politikaya göre; ülke içinde yeni kurulan ve güçsüz fabrikalar, gümrük duvarları, teşvik önlemleri, ithalatı yasaklama veya kısıtlamaları ile korunacaktı. Zaman içinde bu "bebek endüstriler" büyüyüp gelişince korumacı önlemler kaldırılacaktı. Bu döneme kadar ülke içinde üretimine başlanan malın ithalatı durdurulacak veya en azından kısıtlanacaktı. Kurulan fabrikaların üretimi hemen hemen tamamiyle iç pazara dönük olacaktı. Bu malların üretiminde ithal yoluyla sağlanan ara malları girdileri ise önemli yer tutuyordu. Dışarıdan endüstri mallarının satın alınıp, ülke içinde birleştirilmesine dayanan ve emperyalistlerce empoze edilen bu sanayileşme biçimi, yerli kompradorlar için hem kolay, hem de kârlı. *"Örneğin, kimya sanayi kurulmaksızın ilaç-boya-plastik ve benzeri işkollarına yatırım yapılmış, borç* (emperyalistlerden alınan bzn) *temel kimyasal maddelerinin dışarıdan alınmasına harcanmıştır. Bu çerçevedeki uygulama ise ödemeleri kolaylaştıracak değeri, borcun yaratılmasını imkansız kılmıştır. Yarı-mamül maddelerin sürekli ithalinin gerektiğinden, borçlanmanın da sürekliliği gerekmiştir. Borcun kesilmesi halinde yarı-mamül madde ithaline dayanan sanayide duracağından dışa bağımlılık artmıştır."* (İsmail Cem, Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi, sf: 379)

Türkiye'de de bu politikanın uygulandığı tüm dönem boyunca iç pazara yönelik tüketim sanayinin ihtiyacı olan ham madde ve ara mallar ithalının toplam ithalat içindeki oranı sürekli yükselmiştir.

Toplam ithalat içindeki ara malların oranı;
(DİE verilerine göre)

1950	1960	1970	1975	1977	1978	1979
33,4	38,3	47,9	54,3	58	62,3	66,6

olmuştur.

1950 yılında Amerikancı Demokrat Parti iktidara geldiğinde, 1947 yılından beri sürdürülen liberal ithalat politikasını, Avrupa Ekonomik İşbirliği Komitesinin önerilerine uyarak tamamen libarelleştirdi. Liberasyonun doğal sonucu olarak, ithalat hızla arttarken, ihracat aynı hızda kaldı. İzlenen bu politika sonucu ithal malları iç piyasayı doldurdu ve zaten çok güçsüz olan yerli sanayi daha da geriledi. Bir avuç ithalatcı ve tüccarın tam anlamıyla palazlandığı bu dönemde, dış ticaret açığı büyüyerek, ödemeler dengesi alt-üst oldu. 1952'ye gelindiğinde, Türkiye'nin elindeki döviz stoklarının erimesi ve dış ticaret açığının büyük rakamlara ulaşması sonucu, bu politikadan vazgeçilerek, ithalat kısıtlanmışdı. 1951'de çıkarılan yabancı sermayeyi teşvik yasası, 1954'de yapılan değişikliklerle yabancı sermaye daha da özendirilmiş ve büyük imkanlar tanınmıştır. Bu yıllardan itibaren emperyalist tekeller, yerli kompradorlarla, iç pazara yönelik tüketim maddeleri üreten montaj sanayi yatırımlarına hız vermişlerdir. 1951 yılında Türkiye'ye fiilen gelen yabancı sermaye 3,5 milyar TL düzeyindeyken, 1960 yılına gelindiğinde 1951-60 arası fiilen gelen yabancı sermaye miktarı 134 milyar TL'ye çıkmıştır.

"1953-60 döneminde izlenen sanayileşme çizgisinin 1952 sonlarından itibaren uygulanan korumacı dış ticaret politikasından etkilendiğini söyleyebiliriz. Yeni ithalat rejimiyle ithali kısıtlanan mallar, o zamana kadar bu malları ithal eden tüccarların yabancı sermayeyi teşvik konumuyla gelen yabancı firmalarla bütünleşerek kurdukları montajcı nitelikteki fabrikalarda üretilmeye başlanmıştır." (M.Sönmez, Türkiye Ekonomisinde Bunalım, sf: 50)

1954-1962 yıllarında, tarımdaki durgunluğun yanı sıra, imalat sanayindeki büyüme cılız kalmıştır. Bu dönemde GSMH'nın ortalama yıllık büyüme hızı % 4'ün üzerine çıkmamıştır. 1963-1977 yılları arasında GSMH yılda ortalama % 7'ye yaklaşan bir hızla büyümüştür. Bu dönemde, tarımsal üretimin yıllık artış hızı % 3 dolayında kalırken, sanayi üretiminin artış hızı yılda % 10'u aşmıştır. Aynı dönemde de ithalat artığı için, ithalatın GSMH içindeki payıda artmıştır. İthalatın artmasında, işçi dövizlerinin artmasının önemli payı olmuştur.

1977 sonrasında döviz bunalımı baş göstermiş, vadeleri dolan borçları ödeme bir yana, faizleri bile ödenememiştir. Döviz yokluğundan, tüketim sanayinin ihtiyacı olan ara malların ithali yapılamadığından sanayide kapasite hızla düşmüş, fabrikalar petrol ve hammadde yokluğundan çalışamaz duruma gelmişlerdir. Tarım üretiminde düşüş ile birlikte başlayan bunalım sonucu, 1978-1979 yıllarında imalat sanayi üretimi ve GSMH iki yıl üst üste düşüş göstermiştir.

Planlı Dönemde Büyüme Hızları
(1968 Faktör Fiyatlarıyla)

	1963—1977	1963—1967	1967 1972	1973 1977	1977	1978	1979
Tarım	3,3	3,1	3,5	3,3	—1,2	2,4	3,4
Sanayi	10,0	10,2	7,9	9,6	10,4	3,4	—2,7
İmalat Sanayi	9,9	11,5	9,4	9,0	8,1	2,6	—4,1
Hizmetler	7,8	7,0	8,3	8,0	5,9	4,1	1,9
GSYİH	6,7	6,4	6,7	7,2	5,7	3,6	1,0

(Kaynak: DPT, Kalkınma Planları, Aktaran M.Sönmez, sf: 61

Dünya Ekonomisindeki 70'li Yıllarda Derinleşen Kriz ve Bunun Türkiye'deki Etkileri:

Emperyalist sistem 2. paylaşım savaşı sonrası emperyalistlerin güç dengelerine paralel olarak yeniden yapılanmıştır. Savaş sonrası dönemden, 70'li yılların başına kadar inişli çıkışlı bir seyir izleyerek gelişen emperyalizm, 70'li yılların başından itibaren durgunluk ve gerileme içine girmiştir. Enflasyon oranının hızla yükseldiği ve işsizliğin hızla arttığı bu yıllarda, dünya üretimindeki ve ticaretindeki düşüşe paralel olarak, en gelişmiş emperyalist ülkelerde büyüme hızları hızla düşerek 80'li yılların başında eksili rakamlara varmıştır. Emperyalistlerin bazı parasal tedbirlerle krizi aşma çabaları, 1977-1979 yılları arasında suni bir gelişme sağlamış olmasına rağmen, 1979 yılını takip eden yıllarda kriz her alanda, eskisinden daha derinlemesine ve daha yıkıcı olarak etkilerini göstermiştir. 1974 krizini atlatmak için yarı-sömürgelerdeki talep artışını körüklemek amacıyla bu ülkeleri bol miktarda sermaye ihracı yoluyla borçlandıran emperyalistler, bunun faydalarını kısa vadeli olarak 1976-79 yılları arasında kısmi bir canlanmanın yaşanması ile görmüşlerdir. Çünkü bu yıllarda alınan bol miktardaki borçlarla, yarı-sömürge ülkelerin, ithalatında hızlı bir yükselme görülmüş, 1977 ile 1981 yılları arası bu ülkelerin gerçekleştirdikleri 174 milyar dolarlık ithalat artışının, 134 milyar dolarlık kısmi borçlanma ile gerçekleştirilmiştir. Bu dönem, yarı-sömürgelerin ithalatında görülen bu artış, dünya ticaret hacminin artmasına neden olmuştur. 80'li yılların ilk üç yılında emperyalistler, 1974'lerden daha ağır bir krizle yüz yüze gelmişlerdir. Bu defa krizin boyutları daha da ürkütücü olmuş, dünya ticaret hacmi, üretim gerilerken II. dünya savaşından sonra ilk defa, büyük emperyalist ülkelerde büyüme hızı sıfıra ve sıfırın altına düşmüştür. İthalatının önemli bir bölümünü borçlanmayla gerçekleştiren yarı-sömürge ülkelerin, aldıkları borçlarda, borçlarını, hatta çoğu faizlerini bile ödeyemedikleri için sürekli bir düşüş görülmüştür. Bu ülkeler, emperyalist ülkelerden 1982'de 1981'e göre 13 milyar, 1983'de 1982'ye göre 22 milyar dolar, 1984'de 1983'e göre 24 milyar dolar daha az borç almışlardır. Bu düşüş, bu ülkelerin ithalatındaki düşüşe de yansımış ve dünya ticaret hacmi eskisine oranla daralmıştır. Sermaye dolaşımının eskisi gibi yürümediği her alanda görülmektedir. 1983 rakamlarına göre, yarı-sömürge ülkelerin emperyalist devlet ve tekellere olan borcu 650 milyar doları aşmış durumdaydı. 1973 yılında 110 milyar dolar olan bu borcu, bugün bu ülkeler ödeme bir yana, sürekli artan faizlerini bile ödeyememektedirler. 1983'den itibaren ABD emperyalistlerinin yeni bir takım parasal operasyonlarla (ABD'de faiz hadlerinin yükseltilmesi vb.) savaş harcamalarının artırılmasıyla tekrar bir suni canlanma sağlamayı amaçlamıştır. Bunda B.Avrupa'nın emperyalist devletlerine nazaran kısmi bir başarı sağlamıştır. Ama, bunu eskisinden daha derinlemesine bir düşüş takip edecektir. Emperyalist sistemin mevcut tıkanıklığı ve krizi klasik parasal operasyonlarla aşılamayacak kadar derin ve yapısaldır.

Emperyalist sistemin derinleşen bu krizi, kendisini çeşitli bağımlı ülkelerde farklı süreçlerde daha derin olarak göstermiş, bazı ülke ekonomilerinin tıkanmasına yol açmıştır.

Emperyalist sistemin 1970'ler başındaki krizi kendisini Türkiye'de de daha derinliğine hissettirmiş, 1970'de emperyalist mali kuruluşların dayatması ile % 40 oranında bir devalüasyona gidilerek Türk parasının değeri dolar karşısında, 9 liradan, 15 liraya çıkarılmıştır. Bu dönemde TL'nin değerinin büyük oranda düşürülmesi sonucu, emperyalistlerden alınan yeni kredilerle bunalım aşılmaya çalışılmıştır. 1974'lerden sonra, petrol fiyatlarındaki artışında etkisi, montaj sanayinin gereksinimi olan ara malların fiyatlarındaki ve ithalatındaki hızla artışla birleşince, yeniden dış ticaret açığı büyük rakamlara ulaşmış, 1975-1979 yılları arasında, ithalat 25,3 milyar dolara ulaşırken, ihracat 9,5 milyar dolarda kalmıştır. Aradaki açığın 4,7 milyar doları kredilerle, 5,8 milyar dolarıda kısa vadeli borçlarla karşılanmaya çalışılmıştır. Kısa vadeli borçların faizleriyle birlikte sürekli artması, 1976-77 yıllarında ödeme güçlüğü çıkarmış, Demirel'in deyimi ile bu yıllarda devlet 70 sente muhtaç duruma gelmiştir. Emperyalist mali kuruluşlardan yüksek faizli borçlarla yürütülmeye çalışılan ekonomi, 1970'li yılların sonlarına doğru iyice tıkanmış, ara mallar sağlanmadığı için montaj ve tüketim sanayinin üretim kapasitesi % 40'lara düşmüştür.

Bu dönemde İMF'den veya İMF aracılığı ile uluslararası mali kuruluşlardan her borç ertelemede veya alımında, TL değeri % 100'e varan oranlarda düşürülmüş, bu şekilde ithalat palazlanırken, esasını tarım ürünleri ve madenlerin oluşturduğu ihracat ucuzlamıştır. 1962'de 830 milyon dolar olan dış borçlar, 1975'de 4,8 milyar dolar, 1977'de 11,5 milyar dolar, 1979'da 14,6 milyara ulaşmıştır. Özellikle 1977'den sonra, büyük miktarlarda borç ertelemelerine gidilmiş, 1978'de 4 milyar dolar, 1979'da 1,5 milyar dolar, 1980'de de 1 milyar dolar borç ertelenmiştir.

Bu dönemde, özellikle 1970'li yıllarda enflasyon oranının hızla artması, 1970'li yılların başlarında 10'la başlayan artış hızının, 1977'de % 40'a, 1978'de % 60'a, 1979'da % 80'e, 1980'de % 100'ün üzerine çıkması, uygulanan politikanın artık iyice çıkmaza girdiğini gösteriyordu. Genel fiyat artışlarındaki bu yükselme, ücretlilerin ve dar gelirlilerin alım gücünü hızla düşürüyor, spekülatif karları görülmemiş boyutlarda artırıyordu.

Bu dönemde gelir dağılımındaki eşitsizlik sürmüş, ücretlilerin toplam gelir içindeki payları düşüş göstermiştir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği gibi, toplam gelir içinde en az paya sahip olanların, gelirleri 1963 yılına kıyasla sürekli bir düşüş göstermiştir.

Çeşitli Yıllarda Gelir Dağılımı

	Aileler (%)	Gelir (%) 1963	1968	1973
(En Zengin)	20	57,0	60,0	56,5
	20	18,5	20,0	19,5
	20	11,5	10,0	12,5
	20	8,5	7,0	8,0
(En Fakir)	20	4,5	3,0	3,5

(Kaynak: DPT (1976), Aktaran M.Sönmez, sf: 70)

Yine bu dönemde, ithal ikameci politikayla yatırımlara ağırlık verildiği ve yine istihdam alanları açıldığı iddia edilmesine rağmen, açılan işyerleri işsizliği azaltması bir yana nüfus artışına paralellik bile gösteremiyordu. Bu dönemde hızlanarak süren köyden kente göç olgusuyla birlikte, işsizlik çığ gibi büyüdü. Büyük şehirlerin etrafı, sağlık koşullarından uzak, gecekondularla çevrildi. Çığ gibi büyüyen işsizler ordusu, patronların işçi ücretleri düşürmede çalışanlar üzerinde baskı unsuru olarak kullanıldı.

1950'li yıllardan beri uygulanan ekonomik politikanın sonuçlarını şöyle özetleyebiliriz:

1)— İthalatı azaltmak amacıyla, iç pazara yönelik üretimin gelişmesi, ithalatı azaltmadığı gibi, üretimde sürekli gereksinim duyulan ara malların ithalatı hızla artmış ve bundan dolayıda ithalat azalma yerine artma göstermiştir.

2)— İhracatın esasını geleneksel ürünleri ve madenler oluşturduğu için, artan dış ticaret açığı kapatılamamış ve bunun sonucu hızlı bir biçimde borçlanmaya gidilmiştir.

3)— Yüksek gümrük duvarlarıyla korunan, iç tüketime yönelik sanayi, montajcı özelliğini aşamayarak, hem kalitesiz hem de dış pazara göre çok pahalı malı, rekabetten yoksun olduğu için kolaylıkla pazarlayabilmiştir. Bunun sonucu, derme-çatma bir montaj sanayi gelişmiştir.

4)— Teşviklerle özendirilen yabancı sermaye, yatırdığı sermayeyi kısa zamanda fazlasıyla tekrar transfer ederek, karına kar katmıştır.

5)— Temeli ticarete dayanan bu ekonomik politika sonucu dış sermaye ile birlikte ortak hareket eden kompradorlar, hızla palazlanmışlardır.

1970'li yılların sonuna gelindiğinde, 1950'lerden beri uygulana gelen ithal ikameci politika, toplumun tüm sınıfları için iflas etmişti. Kompradorundan, sanayicisine, işçiden, köylüye kadar herkes mevcut ekonomik gidişatı eleştiriyor, her sınıf kendine göre alternatifler sunuyordu. Başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçiler, faşist iktidarların ekonomik, demokratik hakları budama girişimlerine karşı, düzene karşı mücadelelerini yükseltiyor, her geçen gün kurtuluşun mevcut düzenin yıkılmasıyla, yani devrimle olacağını daha iyi kavrıyorlardı. Komünistler, ekonomik politika alternatifinin düzen sınırları içinde aranmasının, işçilerin ve halkın hiçbir derdine deva olamayacağının, gerçek ekonomik iyileşmenin ancak işçi sınıfı önderliğindeki demokratik halk iktidarı altında olabileceğinin propagandasını ve mücadelesini yürütüyorlardı.

Emperyalistler ise içerisine düştükleri krizin yükünü, işçi sınıfı ve ezilen halkların omuzlarına yıkmak için yeni politikalar geliştiriyorlardı. 2. emperyalist paylaşım savaşı sonrası kısmi büyüme ve geçici refah dönemine isabet eden ithal ikameci politika, kriz döneminde emperyalistlerin çıkarlarına denk düşmüyordu. Çünkü sermaye bu yolla eskisi gibi kar getirmiyordu. Boğazına kadar borçlanan yarı-sömürge ülkeler, değil borçlarını ödeme, faizlerini bile ödeyemiyorlardı. Sermayenin dolaşımı ve dünya ticareti tıkanmaya başlamıştı. İMF ve dünya bankasının yarı-sömürge ülkelere krizden "çıkış" yolu olarak sunduğu yeni reçete, bir müddetten beri Güney Kore, Singapur gibi ülkelerde uygulanmakta olan "ihracata yönelik sanayileşme" politikasıdır. "İstikrar" tedbirleri adı altında İMF tarafından 1970 yılından itibaren hükümetlere dayatılan, paranızın değerini düşürün, KİT ürünlerine zam yapın, ücretleri dondurun vb. önerilerden daha kapsamlı olarak, 70'li yılların sonunda iktisadi politikayı değiştirin, diyerek "dışa açılma" politikasını dayattılar. Türk kompradorlarının en güçlü örgütü olan TÜSİAD 1980 yılında, bu model değişikliğinin tek kurtuluş olduğunu, yayın organında şu sözlerle dile getirdi. *"Ekonomik politika, geçmişte zarara yol açtığı artık bugün kanıtlanmış olan ithal ikamesi stratejisinden vazgeçip ihracatı geliştirme stratejisi üzerine kurulmalıdır."*

TÜSİAD'ın bu isteği, tüm hakim sınıf kesimlerinin ortak isteğiydi. Nitekim 1979 yılı Kasım ayında Demirel azınlık hükümetini oluşturduktan sonra, İMF'nin has adamı Turgut Özal'ı Başbakan müsteşarlığına getirdi. Ekonomik işlerden sorumlu olarak göreve başlayan T.Özal, eski başkanı olduğu MESS, TÜSİAD, Odalar Birliği gibi komprador kuruluşlarının istediği olan "istikrar programı" adı altında, "ihracata yönelik sanayileşme modelini" gerçekleştirmenin ilk adımları olan "24 Ocak Kararları"nı İMF'nin direktifleri doğrultusunda hazırladı ve hükümet tarafından 24 Ocak 1980'den itibaren yürürlüğe konuldu. Böylece, 50'li yılların başlarından beri Türkiye ekonomisini yönlendiren, "ithal ikameci politikadan" resmen vazgeçiliyor ve "ihracata yönelik sanayileşme" veya "istikrar programı" adı altında emperyalistlerin yeni uluslararası işbölümüne göre belirledikleri program hayata uygulanmak için ilk adımları, ama önemli adımları 1980 başında resmen atılıyordu.

İhracata Yönelik Sanayileşme Politikası Nedir?

Son 20 yıldır, "ithal ikamei" politika sonucu, ekonomisi tıkanan ülkelere İMF, "ihracata yönelik sanayileşme" politikasını önermekte, buna geçmeleri için, bu ülkelere, Türkiye örneğinde olduğu gibi çok yönlü baskı uygulamaktadır. Bu politikanın ilk uygulayıcıları, 1960 yıllarında Güney Kore ve Tayvan olmuş, daha sonra bunları Brezilya, Arjantin, Meksika, Singapur ve Şili takip etmiştir.

Emperyalizmin yeni uluslararası "işbölümü" politikası gereği, yarı-sömürge ülkelerin iç pazara yönelik her malı üretmeleri yerine, ihracata yönelik üretimi esas almalarını gerektirmektedir. Bu iş bölümüne göre sermaye yoğun tekniklerle çalışan gelişmiş teknoloji talep eden, emek gücü verimliliği yüksek sanayi dalları emperyalist metropollerde yoğunlaşacak, emek-gücü verimliliği görede düşük, emek yoğun tekniklerle çalışan sektörler, emperyalizme bağımlı ülkelere kaydırılacaktır.

Özellikle yoğun emek talep eden tekstil, gemicilik,

gıda sanayi, dayanıklı tüketim malları, hafif metal gibi sektörlerin yarı-sömürgelerde yoğunlaşması amaçlanmaktadır. Emperyalist metropollerin emekçilerinin ihtiyacı olan tüketim mallarının, değişik bağımlı ülkelerde, çok ucuz işgücü karşılığı üretilerek bu ülkelerde işçi sınıfının ücretleri düşürülmekte ve bu şekilde sermayenin kâr oranı artırılmaktadır.

Dünya ticaretinde son yıllarda görülen, bazı emperyalizme bağımlı ülkelerden, emperyalist metropollere yönelik işlenmiş ürün ihracatındaki gelişme, bu işbölümünün sonucu olarak, bazı sektörlerin bu ülkelere kaydırılmış olmasındandır. Bu değişikliğe neden olan en önemli etkenlerden bazıları şunlardır:

Birincisi: Yarı-sömürge ülkelerde çalışmaya hazır işgüçlerinden tükenmez bir potansiyel veya işgücü deposu olmasıdır. İşgücü adeta bedavadır. Yılın hangi saatinde olursa olsun, seferber edilebilir. Pek çok durumda kısa bir çıraklıktan sonra, bu işgüçlerinin geleneksel sanayi ülkelerindeki benzeri dallarda beklenen üretkenliğe yakın bir üretkenlikle çalışabildiği görülmüştür. Bu ülkelerde işçiyi istendiği zaman işten çıkarmak olanaklıdır. Çünkü daha bir sürü işsiz dışarda beklemektedir. Bekleşen bu işsizler ordusu içinden isteğe göre (yaş, cinsiyet, kalite, disiplin açısından) seçme olanağı vardır.

İkincisi: İş bölümünün daha küçük parçalara bölünebilirliği yani üretim sürecinin daha küçük dilimlere ayrılmışlığı, böylesi ufak ya da kısa dilimlerde çok daha düşük ücretli işçiler çalıştırma olanağı vardır.

Üçüncüsü: Ulaşım ve iletişim teknolojisinin ulaştığı düzey pek çok durumlarda, üretimin tam mamül durumuna kadar dünyanın birbirinden çok uzak bölgelerinde yapılmasına olanak sağlamaktadır. Burada ne ulaşım ne de vergi sorunları teknik ve örgütsel ya da maliyet açısından birer sorun olmamaktadır.

Dünya ticareti, bugün tüm dünyaya yayılmış bulunan bir aynı firmanın çeşitli şube işletmeleri arasındaki artan mal trafiğini andırıyor, ya da ana firma ile onun anlaşmalı firmaları arasındaki trafiği (örneğin, metropol ülkelerdeki (A) firması yarı mamüllerini yabancı ülkedeki anlaşmalı (B) firmasına işlenmek üzere gönderiyor). Burada söz konusu olan dış ticaret, artık iki ulusal ekonomi arasında basit bir meta mübadelesi değil, tekel içi ticarettir. Bunlar çok uluslu firmaların bilerek planladığı ve kullandığı uluslararası işbölümünün çok somut birer ifadesidir.

Yer değiştiren endüstriler herhangi bir ülkeye yönelmekten çok, kendileri için özel koşulların oluşturulduğu yörelere kaymaktadırlar. Yer değiştirme eylemini uyaran etken yarı-sömürge ülkelerdeki ücretlerin düşük olmasıdır. Ücretler tüm yarı-sömürgelerde, kapitalist ülkelere kıyasla düşüktür. Bu durumda endüstrilerin yer değiştirmesinde ücret düşüklüğünün yanı sıra, diğer bazı avantajların sağlanması da önemli olmaktadır. Bu avantajlar arasında en önemlisi iş uyuşmazlıklarını ve bundan dolayı üretimin kesilmesini önleyecek düzenlemelerdir. Yabancı sermayeye geniş ayrıcalıklar tanıyan önlemler ve hazır alt yapı olanaklarının varlığı da söz konusu avantajlar arasında yer almaktadır. Yer değiştiren endüstriler bu koşulları sağlayan yarı-sömürge ülkelere kaymaktadır. Genellikle bu tür koşulların ülke çapında eksiksiz sağlanması güç olduğu için bu amaca yönelik özel ihracat bölgeleri oluşturulmaktadır.

İhracata yönelik sanayileşmenin iki uygulama biçimi "serbest bölgeler" ve "dünya pazarına yönelik fabrikalar"dır... İhracata yönelik sanayileşme yarı-sömürge ülke yönetimlerinden taviz üstüne taviz istemektedir. Bu tavizlerin tümünün ülke bütününde verilmesi olanaksızsa ya da daha çok taviz gerekiyorsa, özel bölgeler, ülke bütününden ayrılmış özel serbest üretim bölgeleri gündeme gelmektedir.

Görüldüğü gibi, uluslararası yeni iş bölümüyle yarı-sömürgelerin önüne koyulan ihracata yönelik kalkınma stratejisi(!) emperyalizmin somuru ve eşitsizliği yeni biçimleriyle sürdürmesidir. Yarı-sömürgelerdeki bu sanayileşme denilen olay; mamül ve yarı mamüllerin kapitalist ülkelerden ithali ile montajının yapılarak tekrar kapitalist pazarlara ihracını öngörmektedir. Beraberinde yarı-sömürgelerdeki işçi sınıfının amansızca sömürülmüş emeği ile birlikte. Uygulamadaki sonuçlar, yoğun olarak ithal ikamesi uygulanmış ülkelerde bu yaklaşımdan, diğer staretejiye geçmenin daha sıkıntılı ve maliyetli olduğunu göstermiştir. Liberal bir ticaret rejimine geçiş, koruma duvarları arkasında oluşturulmuş bir çok sanayinin yaşamasını kuşkulu hale getirirken, bu rejimin temel politika aracı olan devalüasyon ithal malı girdilere bağlı olan ithal ikamesi sanayilerde ciddi maliyet sorunlarına yol açmaktadır. Koruma duvarları arkasındaki iç pazara yönelik ithal ikamesi politikadan; liberal serbest piyasa kurallarının işlediği, "ihracata yönelik sanayileşme" politikalarına geçişin ekonomik ve sosyal maliyetleri oldukça yüksektir.

Uluslararası yeni iş bölümü, kapitalist ülkelerde işsizliğin artmasını, yatırımların durmasını, sosyal harcamaların kısıtlanmasını beraberinde getirirken, yarı-sömürgelerde ülke gerçeklerinden kopuk, komprador nitelikli bir sanayi gelişmekte, bağımlılık ve eşitsiz gelişmeyi doğuran yapıları sürmektedir.

Yarı-sömürgelerdeki yeni üretim merkezlerinde disiplinli —sanayi işçiliği açısından disipline edilmiş— bir işçi sınıfı oluşturmaktadır. Bu sınıfın imalat şeritleri başında örgütlenmişliği kendi gelişiminin çıkarları çerçevesinde, kendinin sosyal ve siyasal örgütlenme olanaklarını da fazlalaştırmaktadır.

Uluslararası yeni iş bölümü ile birlikte ihracata yönelik sanayileşme politikasının, yarı-sömürgelerdeki bir diğer etkisi ise yönetim şekli ile ilgilidir. Dünya pazarına yönelik fabrikalarda ucuz uysal işgücünün, istikrarlı yönetimi ve her türlü maliyeti yükseltici sosyal ve güvenlik harcamalarının kısıtlanması ancak açık askeri diktatörlüklerle garanti edilebilmektedir. Bu bağlamda, özellikle bu politikanın uygulandığı ülkelerde işçi sınıfının ve geniş emekçi yığınlarının her türlü hak talepleri, çok uluslu tekellerin güdümündeki cuntalarca bastırılmaktadır. İşte, ihracata yönelik sanayileşmenin yarı-sömürge halklarına getirdiği bir diğer "kazanç"ta baskı, zulüm ve kandır!...

Türkiye'de "Yeni İşbölümünün" Uygulanması ve 5 Yıllık Sonuçları:

"İstikrar programı" adı altında "24 Ocak 1980 Kararlarıyla" başlayan bu süreçte, Türkiye ekonomisi emperyalist sistemin çıkarları doğrultusunda yeni "iş bölümüne" uygun olarak yeniden yapılanma sürecine girmiş ve geçen 5 yıllık süreçte önemli mesafeler katedilmiştir. Daha 1979 yılında, dünya bankası danışman-

larından Ballasa'nın bir seminerde sunduğu tebliğdeki şu görüşler, 24 Ocak Kararlarından sonra hangi sektörlerde yoğunlaşacağının işareti olmuştur.

"Dayanıksız tüketim malları büyük ölçüde yerli madde kullandıkları gibi aynı zamanda Türkiye'de bol ve oldukça ucuz olan emek gücüne dayanırlar... Nisbeten emek-yoğun olan yatırım ve dayanıklı tüketim malları üretiminde Türkiye, düşük maliyetle kullanabileceği vasıflı ve vasıfsız emek gücünden yararlanmak avantajına sahiptir. Aynı zamanda, yatırım ve dayanıklı tüketim mallarına Ortadoğu ve diğer gelişmiş ülkelerde uygulanan gümrük vergileri düşüktür. ve bu ülkelerde bu mallara nadiren miktar kısıtlamaları uygulanır... Türkiye türizm alanında önemli bir potansiyele sahiptir... Böylelikle yurtiçi kaynaklar kullanılarak nisbeten düşük maliyetle döviz kazanılabilir ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunulmuş olur." (Aktaran M.Sönmez, sf: 94)

1981 yılında yapılan 2. İktisadi Kongresinde, aynı konuda bir tebliğ sunan o zamanki Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Y.Aktürk, daha açık ve net bir ifadeyle hangi sektörlerde yoğunlaşılması gerektiğini şöyle açıklamıştır.

"... Piyasa mekanizması içinde rekabet gücü olabilecek, mukayeseli avantajlarımızı azami ölçülerde kullanan, ithalatla boy ölçüşebilecek, daha doğrusu rahatlıkla ihracat yapabilecek sanayi dalları olmalıdır. Bu tariflere uyan sanayi kollarından bir kaçını aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

- *—Tekstil,*
- *— Gıda sanayii*
- *— Konfeksiyon*
- *— Cam, seramik, sıhhi tesisat, refrakter*
- *— Ambalaj*
- *— Deri eşya*
- *— Dayanıklı tüketim malları*
- *— Traktör, kamyon, otobüs*
- *— Profesyönel elektronik cihaz*
- *— Metal parça (özellikle parçaları işleyen) yan sanayii*

"Diğer taraftan mevcut durumumuzu realist bir şekilde değerlendirecek olursak yaklaşımlara ihtiyaç olduğu açıktır. Altyapıda özellikle enerji ve ulaştırma sektörlerimizdeki darboğazları ağırlaştırmamamız lazımdır. Yeni enerji yoğun ve bulk demiryolu nakliye ve liman kapasitesi ihtiyaçları yüksek olan sanayi dallarında (mesela demir-çelik) ihtiyacımızın tamamının yerli üretimle karşılanması yaklaşımı yanlış olacaktır... Kısa dönemde yatırımlara yönlendireceğimiz kapitalin en verimli kullanımını sağlamak için sermaye/hasıla oranı düşük sahalara öncelik verilmesi isabetli olacaktır. Bu açıdan rehabilitasyon ve modernizasyon projeleri ile verimlilik artırma yolu tercih edilecektir... Dünya Bankası kredileri ile pamuklu tekstil, çimento ve gübre sektörlerinde rasyonel, darboğazları giderme rehabilitasyon yatırımlarına başlanmıştır." (Aktaran M.Sönmez, sf: 95-94)

Bu değerlendirmelere uygun olarak hükümet de ihracata yönelik işletmeleri çok yönlü teşviklerle desteklemiş, buna uymayan sektörlerde bir çok işletme kısa zamanda darboğaza girmişlerdir. Bu süreçte hükümetlerinde çıkardığı üst üste kararlarla sermayenin merkezileşmesi hızlandırılmış, hem kompradorlar arasındaki hızlanan rekabette, hem de yoğunlaşan sömürünün yarattığı değerlerle, sermaye belirli ellerde yoğunlaşmıştır. Bu dönemde, uygulanan politikaya ayak uyduramıyan bir çok işletme ve banka el değiştirmiş, bunların büyük kısmı, yurtdışında mütahitlikle palazlanan holdinglerin eline geçmiştir.

İhracatı artırmak için, çok yönlü girişimlerle iç tüketim sürekli olarak kısılmış, bunun en önemli halkası olarak da ücretlilerin alım güçleri sürekli düşürülmüştür. 1977 yılında 27 TL olan günlük gerçek ücret, 1980'de 15,34 TL'ye, 1984'de 13 TL'ye kadar düşmüştür. Bu dönemde fiyat artışları, ücret artışlarından iki kat daha fazla olmuştur.

Gübre, tarım ilaç ve makina fiyatları sürekli zamlarla yükselmesine rağmen, tarım ürünlerinin taban fiyatları düşük tutulmuş, bu da üretimde sürekli bir düşüşü beraberinde getirmiştir. Yalnız 1984 yılının ilk 8 ayında gübre fiyatları 8 defa, toplam % 104 oranında zam görmüştür. Özellikle, tütün, pamuk, zeytin gibi ürünlerde düşüş çok daha büyük olmuştur. Kendi olanaklarıyla kendini besleyen beş ülkeden biriyiz diye yıllardır propaganda yapanlar, bu dönemde birçok tarım ürününü ithal etmek zorunda kalmışlardır. 1985 yılında 100 milyon dolarlık hububat alımı için ABD ile anlaşma yapılmıştır.

Faizler yükseltilerek, sermayenin merkezileşmesi amaçlanmış, halk yüksek faizli tasarruflara sevkedilmeye çalışılmıştır. Bu politikanın bir ürünü olarak ortaya çıkan çok sayıda büyüklü, küçüklü bankerlik kuruluşu halktan topladığı paraları, büyük holdinglere aktarmışlardır. 1982 ve 83 yıllarında iflas eden ve aralarında İstanbul Bankası, Hisar Bank, Odibank, İşçi-Kredi, Bağbank, Beban, Kastelli'nin de olduğu çok sayıda banka ve bankerlik kuruluşuna devlet büyük bölümünü halktan aldığı vergilerden oluşan bütçeden 317 milyar TL vermiştir.

- Tefecilik devletin temel mesleklerinden biri haline getirilmiş, piyasaya sürülen köprü, baraj ve devlet tahvilleriyle, piyasadaki para toplanmaya çalışılmış, esas olarak ta yürürlükteki ekonomi politikanın propagandası amaçlanmıştır. Bütçenin 5,5 tirilyon olduğu bir dönemde 20 milyarlık tahvil satışı için ortalık velveleye verilmiş, bu da izlenen ekonomik politikanın büyük başarası olarak sunulmuştur.
- İşsizlik bu dönemde 1 milyon daha artarak, resmi verilere göre 1980'de 2.800.000 olan işsiz sayısı, 4 milyonu bulmuştur. Gerçekte ise çalışabilir nüfusun % 20'si işsizdir.
- 23 Ocak 1980'de 47 TL olan dolar, sürekli devalüasyonlarla, 23 Ocak 1985'de 500 TL'na yaklaşmıştır.
- Sürekli devalüasyonlar ve ihracatı teşvik primleriyle desteklenen ihracat, 6 milyar dolara çıkmasına rağmen, ithalat da aynı oranda artarak, 3 milyar dolarlık dış ticaret açığı devam etmiştir.
- Yabancı sermaye teşvik kanunlarıyla sürekli Türkiye özendirici hale getirildi. Ülkenin yeraltı kaynaklarını emperyalist tekellere sunan yasalar peş peşe çıkarılarak, emperyalist talan için en ufak bir pürüz bile bırakılmamaktadır. Bu dönemde 13 petrol tekeline arama izni verildi ve tüm madenler özel sektöre devredildi.
- Son 5 yılda büyüme hızı ortalaması % 3,3 oldu. Bu oran son 30 yıldaki en düşük büyüme hızıdır.
- Enflasyonu geri çekme, % 10'un altına düşürme iddialarıyla hazırlanan bütün "istikrar" tedbirlerine rağmen, enflasyon % 30'un altına inmediği gibi, 1984 yılında da % 52 oldu.
- 1979'da 14,2 milyar dolar olan dış borç, 1984 Ekim'-

inde 19,5 milyar dolar olmuştur.

— Yaygın ve adeletli vergi adına, esas olarak tüketicilerin omuzuna yüklenen Katma Değer Vergisiyle yeni bir soygun tezgahlandı. Tüm vergilerin % 75'inin ücretlilerden alındığı bir ülkede hakim sınıflar vergi adaletinden dem vurmaktadırlar.

Daha ilk uygulamalarıyla, işçi sınıfı ve emekçilerin yoğun tepkisini kazanan bu politika, uygulanmaya başlandığı ilk aylarda önemli direnişlerle karşılaşmıştır. Ücretlerin düşürülmesine, tarım ürünlerinin taban fiyatlarının düşük düzeyde tesbitine, sürekli zamlara karşı emekçi yığınlar grevlerle, direniş ve çeşitli eylemlerle mücadelelerini yükseltmişlerdir. Bu politikanın daha önce uygulandığı Güney Kore, Arjantin, Şili gibi örneklerinden de görüldüğü gibi, halkın demokratik hak ve özgürlüklerin sınırlı da olsa varlık şartlarında uygulanması mümkün değildir. Bu politikanın, uygulanmaya başladığı 1980'in ilk aylarında uygulamada düşülen zorluklardan görüldüğü gibi, bu politika ancak halkın her türlü ekonomik, demokratik haklarının süngü zoruyla gaspedildiği, işçilerin dipçik zoruyla çalıştırıldığı şartlarda uygulanabilirdi. Nitekim uygulanmaya başlandığının 8. ayında, ABD emperyalistlerinin desteği ile bir dizi diğer görevlerin yanında, bu politikanın uygulanabilme koşullarının yaratılması amacıyla askeri darbe gerçekleştirildi ve 5 kişilik generaller cuntasının dediğim dedik dönemi başlatıldı.

12 Eylül sonrası cuntanın tüm icraatlarıyla yaşandığı gibi, işçi sınıfı ve emekçiler, açlığa ve sefalete mahkum edildi. Faşist baskı ve zorbalığın bütün vahşetiyle sürdüğü bu dönemde, işçi sınıfı ve tüm emekçiler patronların köleleri haline getirildi.

Sonuç olarak denilebilir ki, 1950'lilerden beri uygulanan ve 1970'li yılların sonunda tamamen tıkanan montajcılığa dayanan "ithal ikameci" politikaya karşı alternatif olarak sunulan ve 5 yıldır uygulanan "ihracata yönelik sanayileşme" politikası, başta ABD olmak üzere emperyalistler ve uşakları açısından esasta başarılı olmuştur. Bu başarı ekonomik kriz aşıldığı için değil, —ki kriz daha derinleşmiştir— bu dönemde emperyalistlerin ve uşaklarının kârlarının büyük boyutlara varmasından, talanlarının artmasındandır. Hakim sınıfların en geniş kesimleri, bu politikanın sürmesinden ve özellikle bu politikanın sürmesinin koşullarını yaratan mevcut siyasi durumun esas hattıyla devamından yanadırlar.

Yine sonuç olarak denilebilir ki, yürürlükte olan ekonomik politika halkın geniş kesimleri nezdinde iflas etmiş ve güvenilirliğini yitirmiştir. Bugün güçlü karşı alternatifler olmamasına rağmen bu böyledir. Emekçiler, son 5 yıllık pratiklerinde, durumlarındaki ekonomik iyileşmenin ancak siyasi alandaki başarılarla mümkün olduğunu, örgütsüz bir halkın açlığa, sefalete mahkum olduğunu kendi pratikleriyle yaşamışlar ve bunu bugün daha iyi görmektedirler.

Hakim Sınıf Partilerinin Değerlendirilmesi ve Aralarındaki Dalaş!

MK'mızın 6 Kasım 1983 genel seçimleri üzerine, Eylül 1983'de yayınladığı broşürde yer alan "**hakim sınıflar arasındaki parçalanmaların ve dalaşmaların tarihi gelişimi ve bugünkü durumu üzerine**" başlıklı bölümde, bu konuda yaptığı değerlendirme ve tesbitler bugünde geçerliliğini koruyan, doğru görüşlerdir. Biz burada esas olarak 6 Kasım seçim sonrası gelişmeleri inceleyeceğiz.

ABD emperyalistlerinin onay ve desteğiyle 12 Eylül 1980'de uşak generaller tarafından gerçekleştirilen askeri darbeyle, faşist Türk devletinin yüzündeki "demokrasi" maskesi bir yana fırlatıldı. Hakim sınıfların merkezci Kemalist-İnönücü kanadın temsilcisi olan askeri cunta, ABD emperyalistlerinin ve NATO'nun çıkarları doğrultusunda çok yönlü görevlerle işbaşına getirildi. Faşist cuntanın en önemli görevleri arasında, 1974'lerden sonra sürekli bir yükselme eğilimi gösteren çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının mücadelesini ezmek, komünist ve devrimci örgütleri dağıtmak, böylece devletin işleyiş ve otoritesini tekrar tessis ederek, ABD emperyalistlerinin ülkemize ve Ortadoğuya yönelik ekonomik, askeri, siyasi çıkarlarını gerçekleştirebilecek uygun bir ortam ve yapı oluşturmaktı. Ayrıca, devlet çarkı içinde diğer hakim sınıf kesimlerinin güçlerini tasviye edip, zayıflatarak, hem bu çarkın halka yönelik işleyişinde uyum sağlamayı, hem de uşaklığını yaptığı kesim lehine, diğer kesimler aleyhine devlet iktidarı içinde güç kazanmayı amaçlıyordu.

Faşist cunta, ABD emperyalistlerinin çıkarları doğrultusundaki icraatlarıyla çok kısa zamanda ulusal ve uluslararası kamuoyunda teşhir oldu. O giderek hızlanan bu teşhiri önlemek, tepkileri yumuşatmak amacıyla, yüzüne eskisinden daha ince ve daha uydurma kılıf çekme çabasının bir ürünü olarak, kendi onayını alarak, seçime katılan 3 parti ile 6 Kasım 1983'de seçim sahtekarlığını tezgahladı.

Cuntanın gönlü ve direkt desteği, kendi kurdurduğu MDP'nin seçimi kazanması yönündeydi. Bu tutmadı ve cuntanın onayından geçerek seçimlere katılan T.Özal önderliğindeki ANAP seçimi kazandı. ANAP'ın hükümet olmasından sonra, devlet iktidarı içinde faşist cuntadan daha güçsüz, ikinci bir merkez ortaya çıktı. ABD emperyalistlerinin, İMF ve Dünya Bankası gibi tefeci tekelci kuruluşların aktif desteğini alan ANAP, ABD'nin büyük ve etkili tekellerinden Bechtel'in Ortadoğu ülkelerinde taşeronluğunu yaparak, son yıllara hızla palazlanan Enka Holding'in her yönlü aktif desteği ile kurulmuştur. "Özal'ı Allah'ın Türk milletine bir lütfu" olduğunu söyleyen Enka'nın sahibi Şarık Tara, Türkiye ile ABD arasındaki çeşitli sorunları ABD başkan yardımcısı Busch'la görüşebilecek kadar, hükümet üzerinde etkili bir kompradordur. Faşist cunta ile ANAP hükümeti arasında, ABD emperyalistlerinin siyasi, askeri ve ekonomik poitikasını uygulamada hiçbir çelişki yoktur. İki kesimde ABD uşağıdır. Faşist cunta, 12 Eylül'den sonra halka yönelik katliamları, işkence ve baskılarını, 6 Kasım seçimlerinden sonra da ANAP hükümetiyle tam bir uyum içinde daha yoğunlaştırarak sürdürmüştür. ANAP hükümetinin 1,5 yıllık icraatı bu uyumun açık göstergesidir.

Cunta ile ANAP arasındaki çelişkinin esası, farklı çıkar guruplarının siyasi temsilcisi olmalarıdır. Faşist cunta temsilciliğini üstlendiği hakim sınıfların Koç, Eczacıbaşı gibi merkezci kanadının çıkarlarını öne çıkarmaktadır. Kemalist-İnönücü çizginin takipçisi olarak, uygulanan ekonomik politikanın, sırtını dayadığı kompradorların ve toprak ağalarının çıkarları doğrultusunda şe-

killendirilmesini istemektedir. Nitekim, 1982 yılında, Ulusu hükümetinde başbakan yardımcılığı yapan Özal'ın Koç'un Asil Çeliğini devlet desteğiyle kurtarılmasına karşı çıkarak, Maliye Bakanı Kaya Erdem'le birlikte istifa etmiştir. Yerine gelen Evren'in ekonomi danışmanı ve Koç'un has adamı Maliye Bakanı Kafaoğlu Asil Çeliği devlet desteği ile kurtarmıştır.

6 Kasım seçimleri öncesi cuntanın direkt desteği ile ilk kurulan parti ünvanını kazanan general bozuntusu T.Sunalp önderliğindeki MDP, seçimleri kazanacağına garanti gözüyle bakıyordu. Hakim sınıfların merkezci kanadının siyasi partisi olarak örgütlenen MDP, seçimlerde cunta desteğine rağmen umduğu sonucu bulamayınca, seçimlerden sonra parti içinde kriz baş göstermiştir. Parti içinde, 1983 başlarında Ulusu tarafından denenen, fakat başarıya ulaşmıyan eski AP tabanına dayalı güçlü sağ parti eğilimi güçlenmiştir. Son aylarda, MDP'den arka arkaya gelen istifalar, eğer Yazar 16 Mayıs'da DYP Genel Başkanlığına seçilirse, daha da yoğunlaşacak ve bunlar süreç içinde DYP'ne katılacaklardır. Cunta güçlü bir parti tabanına sahip olmayışından dolayı, şimdilik, yıpranmamak için fazla öne çıkmamaya, hakim sınıflararası polemiklere açıktan girmemeye özen gösteriyor.

Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının baş düşmanı olan faşist cunta sırtını ABD emperyalizminin uşakları kompradorların ve toprak ağalarının en palazlanmış kesimine dayamaktadır. Bu kesim, bugün hala, devlet iktidarı içinde en etkin güçtür. Ordunun üst kesimi, bürokrasinin su başları bunların kontrolündedir.

Hükümet partisi, ANAP içindeki çelişki ve dalaşmalar, her geçen gün daha da sertleşmektedir. Özal tarafından 4 eğilimin birleştirilmesi olarak kurulan ANAP'da hakim güç kurulduğu günden bu yana, eski MSP içinde yer alan Amerikancı kompradorların ve toprak ağalarının temsilcileridir. Özal her ne kadar birleştirici olarak gözükmeye çalışsa da, bu eğilimin temsilcisidir. 1983 yılında mevcut siyasi boşluktan yararlanarak, kendi denetimi altında tuttuğu ANAP'a, diğer eğilimlerden, özellikle de eski MHP ve AP'lileride almıştır. ANAP'ın hükümet olmasından sonra, Taşer, Şıvgın ve Atasoy'un başını çektiği eski MHP'lilerin parti içinde güçlenme çabaları, ANAP 1. kongresinde Özal ve ekibi (Keçeciler, H.Doğan, Dinçerler) tarafından, parti içindeki "ılımlılar" olarak bilinen eski AP'lilerle birleşerek ve bunlara parti yönetiminde daha fazla yer verilerek geriletildi. DYP'nin güçlü bir şekilde hükümet alternatifi olmaya soyunduğu bir dönemde, Özal'ın önemli bir oy potansiyeline sahip eski AP'lilere yönetimde daha fazla yer vermesi, anlaşılabilir bir taktiktir. ANAP içinde yönetimde ağırlıklı olarak temsil edilen üç kesim arasındaki çatışma ve dalaşma önümüzdeki dönemde daha keskinleşerek sürecektir.

Kurucularının önemli bir bölümü, uluslararası mason cemiyetleri Rotary ve Lions kulüplerinin üyesi olan ve son yıllarda islam ülkelerinde güçlenen ABD aleyhtarı, islamcı hareketlere karşı, ABD emperyalizminin güdümünde, onun çıkarları doğrultusunda sürekli islam motifini işleyen bir parti olarak kurulan ANAP, ABD yanlısı Arap ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmeye büyük önem vermektedir. ABD emperyalizminin çok yönlü çıkarlarını, kendi çizgisi olarak benimseyen bu parti, Amerikanvari propaganda yöntemleriyle bu çizgiyi allayıp, pullayarak, binbir demagojiyle halka kurtuluş yolu olarak göstermektedir. Bu Amerikancı faşist partinin yüzü her geçen gün geniş halk yığınları tarafından daha iyi görülmesine rağmen, hala yığınlar içinde önemli bir etkinliği sözkonusudur.

Demirel'in perde arkasından yönlendirmeye çalıştığı Doğru Yol Partisi, ANAP hükümetinin hızla teşhir olmuşluğundan faydalanarak, gelecek seçimlerde hükümet olmaya soyunmaktadır. Son aylarda, eski Odalar Birliği başkanı M.Yazar'ın DYP Genel Başkanlığına soyunması, hakim sınıfların önemli bir bölümünün Yazar'ı desteklemesi ve ANAP'a karşı Yazar önderliğinde, DYP alternatifini desteklemeye hazır olduklarını belli etmeleri, 14 Mayıs'da yapılacak DYP'nin Genel Kongresinin önemini artırmıştır. 1983 başlarında, cunta başbakanı Ulusu'nun eski AP tabanına dayalı güçlü bir sağ parti kurma çabalarının sonuçsuz kalmasından sonra, Yazar tarafından bir iki defa denenmeye çalışılıp, şartlar oluşmadığı gerekçesiyle vazgeçilen bir girişim, şimdi DYP içinde gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Cuntayla, Demirel arasındaki çelişkiyi yumuşatmayı amaçlayan bu girişim başarıya ulaşırsa, Amerikancı kompradorların Koç, Eczacıbaşı, Yaşar Holding gibi bazı kesimleride Doğru Yol Partisini destekleyeceklerdir. Hatta, M.Yazar'ın istifasından sonra boşalan Odalar Birliği başkanlığı için Sabancı'nın temsilcisinin Yazar'ın adayını Özal'ın adayına karşı desteklemesi, Sabancı'nında Yazar'ı destekleme eğiliminde olduğunu gösteriyor. M.Yazar'ın Odalar Birliği'nden istifa etmeden bir müddet önce, Evren'in Odalar Birliği ziyareti, daha sonra Cumhurbaşkanlığı adına yalanlanmasına rağmen, Evren ve cuntanında Yazar'a yeşil ışık yaktıkları şeklinde yorumlandı. Her ne kadar Yazar, "biz teslimiyetçi değiliz" şeklinde demeçler vererek Demirel'e yaranma çabalarına, özellikle de Tercüman Gazetesi tarafından aktif olarak desteklenmesine rağmen, henüz genel başkanlığı garantilemiş değildir. Bu iki kesim arasındaki çelişkinin alacağı biçimlerini, DYP'nin 14 Mayıs'taki 1. Genel Kongresinin sonuçları önemli ölçüde etkileyecektir. Esas olarak, 1950'lerden sonra uygulanan "ithal ikameci" politika sayesinde, emperyalistlerle girdikleri işbirliği sonucu, iç pazara yönelik tüketim malları üreten montaj tesisleri kuran ve kendilerini "sanayici" olarak adlandıran kesimin geniş desteğini alan Yazar ve Doğru Yol Partisi, Odalar Birliği üzerinden de Anadolu çapında geniş ve yaygın örgütlenmeye sahiptir. "İstikrar Programı" adı altında, 24 Ocak Kararlarını benimsemelerine ve desteklemelerine rağmen, devletten yeterli destek görmedikleri, ucuz faizli kredi alamadıkları ve tek yanlı olarak ihracatın desteklenmesi konularında Özal hükemetini eleştirmektedirler.

1980'de Demirel azınlık hükümeti döneminde 24 Ocak kararlarının uygulanmasına başlanmasına rağmen, bu kesimin ANAP hükümeti eleştirisi, halkın sıkıntılarından, sefaletinden dolayı değildir. M. Yazar Hürriyet Gazetesine yaptığı açıklamada, 24 Ocak Kararlarını desteklediğini açıkca ilan etmekte ve şöyle demektedir: *"1980'den itibaren uygulanan programın ana yaklaşımını; ihracatı artırmak ve serbest rekabet sistemini ekonomide hakim kılmak gibi temel ilkeleri oluşturur. Bütün bunların ana hedefleri nedir? İstikrar içinde kalkınmadır. Bununda esas gayesi, milleti, toplumu daha büyük refah seviyesine ulaştırmaktır."* Açıkca görüldüğü gibi, DYP'nin ve Yazar'ın, bugünkü uygulanan ekonomik politikaya temelde hiçbir eleştirileri olmadığı gibi, can-ı gönülden desteklemekte-

dirler. Amerikancı bu faşist partinin muhalefeti göstermeliktir. Bu partinin siyasi alanda da cunta ve ANAP hükümetiyle arasındaki çelişkinin temeli, eski siyasilerin, özellikle de başta Demirel olmak üzere eski AP yöneticilerinin siyasi çalışmalarının yasaklanmasına ilişkindir. Eski AP'li yanlılarının etkin olduğu işçi düşmanı Türk-İş'in sarı sendika ağalarının ağırlıklı kesimininde desteklediği DYP, devamı olduğunu övünerek söylediği Demokrat Partinin ve Adalet Partisinin işbaşında oldukları 20 yıldan fazla süre içinde, her yönlü icraatlarıyla ne denli halk düşmanı olduklarını emekçi halkımız iyi bilmektedir. DYP, bugün "demokrasi" havarisi kesilerek —ki onun isediği Demirel'ler için demokrasidir— halkın "umudu" olmaya çalışmaktadır.

DYP'de diğer hakim sınıf partileri gibi, uşaklığını yaptığı komprador burjuva ve toprak ağalarının çıkarlarını halkın çıkarları gibi göstererek halkın cuntaya ve ANAP hükümetine duyduğu ve giderek artan hoşnutsuzluğu kendi bendine akıtmaya çalışmaktadır.

Hakim sınıfların genelinin, özellikle de faşist cuntanın "sol"da muhalefet partisi olarak görmek istediği HP tutmayınca, SODEP bu işe soyundu. Eski CHP içindeki göbekçi veya merkezci diye adlandırılan devletçi kesimin devamı olarak, sağ sosyal demokratları çatısı altında birleştiren SODEP, uysal bir muhalefet partisi olarak işlevini sürdürmektedir. 6 Kasım broşüründe bu parti ile ilgili şu değerlendirme yapılmıştı: *"Hakim sınıfların B.Avrupacı kesiminin önemli bir bölümünün temsilcisi olarak Erdal İnönü önderliğinde kurulan SODEP eski CHP'nin bir devamı olmadığını gösterme çabalarına rağmen, cuntanın veto furyalarından kendini kurtaramadı. Cuntaya yaranmak için elinden geleni yapan bu parti, eski CHP'nin bir bölümünün devamı ve solda cuntanın kurduğu Halkçı Partiden başka bir parti olmadığı için hızla örgütlendi. Kurucuları içinde, Avrupacı kompradorlardan, eski emniyet genel müdürlerine, komprador kuruluş temsilcilerinden, 12 Mart döneminin bakanlarına kadar bilimum halk düşmanının yer aldığı bu parti, halkçı, sosyal adaletçi maskesiyle ortaya çıkarak, halkın cuntaya karşı tepki duyan ileri kesimini örgütlemeye çalışmaktadır."* Geçtiğimiz süreç bu değerlendirmemizin doğruluğunu çokca ispatlamıştır.

Kurulduğu günden bu yana 12 Eylül'e bağlılıklarını sürekli tekrarlayan, faşist cuntanın icraatlarına en ufak bir eleştiri dahi getirmeyen bu parti, cunta "demokrasi"sini, gerçek "demokrasi" olarak savunmaktadır. İnönü'nün 25 Mart 1985'de Tercüman gazetesinde yayınlanan şu görüşleri, bu partinin ne kadar azılı halk düşmanı bir parti olduğunu göstermektedir. *"Anayasa yürürlüktedir, dolayısıyla biz demokrasiye girmiş durumdayız. Onun için ben demokrasiye sahip çıkma dönemindeyiz diye tabir ediyorum."* Halkın en ufak bir demokratik hakkının olmadığı bu dönemi demokrasi olarak yutturan SODEP ve İnönü'nün bu konuda faşist cuntadan hiçbir farkı yoktur. SODEP'in, ANAP hükümetine karşı sürdürdüğü muhalefet de, tam anlamıyla göz boyamadır. Özal hükümetinin uyguladığı ekonomik politikanın bazı sonuçlarını eleştiren SODEP, DSP'nin kuruluş çalışmaları hızlandıkça, tabanın baskısıyla muhalefetini "keskin" sözlerle süslemeye çalışmaktadır. Nisan ayında yapılan küçük kurultay sonunda yapılan açıklama, bunun somut bir göstergesidir.

Cuntanın onayını alarak, 6 Kasım seçimlerine katılan ve daha seçim öncesi kendini muhalefet ilan eden, cunta başbakanı Ulusu'nun müsteşarlarından, N.Calp önderliğindeki HP seçimlerden 120'nin üzerinde milletvekili çıkarmasına rağmen, parti içi huzursuzluklar bitmek bilmiyor. SODEP'in 25 Mart yerel seçimlerine katılması ve seçimlerden ikinci büyük parti olarak çıkması, DSP'nin kuruluş çalışmalarının hızlanması huzursuzluğu ve parçalanmayı daha da körüklemektedir. Bu parti içinde herkes 1. kongreyi beklemektedir. Çünkü, HP içinde DSP'ye yakın bir faaliyet içinde olan A.Gürkan gurubunun, 1. kongrede partiyi ele geçiremezlerse, "uygun" yollarla DSP'ye katılmaları kesin gözüyle bakılmaktadır. HP içindeki güçlü bir kesimde SODEP'le birleşme çabalarını 1. kongre'de sonuçlandırmak istemektedir. HP içinde zayıfda olsa üçüncü bir kesim Ulusu'u ile birlikte hareket etmekten yanadır. Yani görüldüğü gibi, 1983 şartlarında suni zorlamalarla, sosyal demokrat muhalefet partisi olarak kurulan HP'nin ömrü uzun sürmeyecektir. Belki seçimlere kadar, ana muhalefet partisi olmanın nimetlerinden yararlanmak için, uysal bir muhalefet partisi olarak suni tenefüs ve zorlama ile yaşatılmaya çalışılacaktır.

İşçi, köylü, esnaf edebiyatını diline dolayarak, çıkışa hazırlanan, Ecevit'in geri plandan yönlendirdiği DSP'nin kuruluşunun 19 Ağustos'da olacağı açıklandı. Uzun bir süredir, ha kuruldu, kurulacak açıklamalarıyla HP'nin 1. Genel Kongresini bekleyen DSP, örgütlenme modeliyle kendisini diğer partilerden, özellikle SODEP'ten ayırmaya çalışmaktadır. Eski CHP içindeki sol sosyal demokratları içinde toplayan DSP Palme'nin İsveç Sosyal Demokrat Partisini kendisine örnek olarak almaktadır. Tabandan, tavana doğru örgütlenme modeliyle, demokratik hak ve özgürlüklerin savunucusu pozunda, cuntadan ve diğer hakim sınıf partilerinden umudunu kesen, yığınları, düzen sınırları içinde kendi kontrolünde toparlamayı amaçlayan DSP, yeni bir "umut" olma çabasındadır. Daha şimdiden bir dizi küçük ve orta-burjuva örgütü etkileyen ve bunları düzen sınırları içinde tutarak, diğer hakim sınıf partilerine karşı mücadelede kaldıraç olarak kullanmayı amaçlayan DSP, hakim sınıfların partisi olarak geçmişte CHP'nin yaptığı gibi mevcut düzenin en akıllı koruyuculuğunu yapmaya hazırlanmaktadır. Basında çıkan açıklamalarda, batı tipi "demokrasi"yi önüne amaç olarak koyan DSP, "aşırı sol'dan uzak duracağını", "Marksizm kökenli olmadığını" üstüne basa basa tekrarlamaktadır. Faşist baskı ve zulümden nefret eden, açlık ve sefaletten bıkan, düzene karşı mücadele istekleri güçlenen kitlelerin ileri kesimlerini, sahte reformist sloganlarla toparlamayı amaçlamaktadır. DSP'nin antrenörlüğünü yapan Ecevit'in bu sinsi politikasının ne denli tehlikeli ve şaşırtıcı olduğunu, Türkiye'nin çeşitli milliyetlerden ezilenleri 1974'de ve 1978'de iki defa acı deneyleriyle yaşadılar. Her türden oportünist, revizyonist teşkilatların desteği ile yaşanan bu acı deneyler, yine bir kez daha tezgahlanmak istenmektedir. Daha DSP denilen parti kurulmamışken, devrimcilik takatları tükenmiş revizyonist TDKP, Dev-Yol şefleri, bilimum modern revizyonist örgütler, DSP'yle demokrasi mücadelesine hazır olduklarını birbirlerinin peşi sıra revizyonist şefler açıklamaktadırlar. Emekçi yığınları düzen sınırları içinde hapsetmeyi amaçlayan, geçmişte oldukça başarılı oldukları bu tarihi görevlerini ellerini ovuşturarak dört gözle beklemektedirler. Demokrasi mücadelesinin, iktidar mücadelesi olduğu ülkemizde, emekçi kitleleri ze-

hirlemeyi ve onların enerjilerini düzen sınırları içinde çarçur etmeyi amaçlayan bu sinsi ve tehlikeli politikayı bütün gücümüzle teşhir etmeyi her zaman önemli bir görev olarak kavradık, bundan sonra da bu görevi daha aktif biçimde yerine getireceğiz. Partimiz bütün gücüyle oportünistler, revizyonistler tarafından pohpohlanan ehven-i şer mantığına karşı, devrim alernatifini yükseltecek, yığınları devrim bayrağı etrafında gerçek kurtuluşları doğrultusunda seferber etmeye çalışacaktır.

Yerel Seçimlerde % 5 civarında oy alan Refah Partisi, eski MSP'nin milli feodal burjuva çizgisinin devamı olarak faaliyetini sürdürmektedir. Din temelinde, yoğun olarak cami ve kuran kurslarında örgütlenen bu partinin sınıf karakteri icabı, anti-emperyalist, anti-sosyal-emperyalist tavrı çok cılızdır. 12 Eylül öncesi MSP içinde ABD emperyalizminin uşaklarıyla el ele faaliyet yürüten bu kesim, halkın dini duygularını istismar ederek tabanını genişletmeye çalışıyor. Hak-İş vasıtasıyla da işçi sınıfı içinde örgütlenmeye çalışan Refah Partisi gerici bir partidir.

Hakim sınıfların ırkçı, fanatik faşist kesiminin siyasi partisi olarak uzun yıllar halkımıza kan kusturan, örgütlediği faşist cinayet şebekeleriyle yüzlerce komünist, devrimci ve yurtseveri katleden MHP'nin, 12 Eylül'den sonra diğer hakim sınıf partileri gibi kapatılmasından sonra, bu partinin bir kısım yöneticileri, hem cuntanın sağa da sola da karşıyız demagojisine haklılık kazandırmak, böylece geniş halk kitlelerin bu faşist cinayet örgütüne olan tepkisini kendi faşist emelleri için kullanmak, hem de hakim sınıflar içindeki çatışmanın bir halkası olarak, giderek devlet iktidarı içinde güçlenen bu partiyi geriletmek amacıyla askeri faşist darbeden sonra tutuklandılar. Bu partinin eli kanlı faşist katil olan yöneticileri, süreç içinde peyder pey serbest bırakıldılar. 6 Kasım seçimleri öncesi kurulan muhafazakar parti, MHP'nin devamı olarak örgütlenmeye çalışırken, önemli bir bölümü de, ANAP ve DYP içinde yer alarak, buralarda güçlenmeye çalışıyorlar. Hakim sınıflar önümüzdeki dönemde halkın devrimci mücadelesine karşı, tekrar bu partiyi sivil cinayet örgütü olarak halkın, devrimcilerin üzerine salacaklardır. Bugün ordu ve polisin yürüttüğü katliamları, önümüzdeki dönem sivil faşist cinayet örgütleri eliyle gerçekleştirmeye çalışacaklardır.

Yazımızın bu bölümünde anlatmaya çalıştığımız, hakim sınıflar içerisindeki siyasi parçalanmışlık, ülkemizin emperyalizme bağımlı yarı-sömürge yapısının doğal bir sonucudur. Emperyalist devlet ve tekeller arasında süren rekabet, emperyalist sistemin bir parçası olan ülkemize de yansımakta, değişik emperyalist devlet ve tekeller, hakim sınıf olan kompradorlar ve toprak ağaları aracılığı ile ülkemizdeki ekonomik, siyasi, askeri etkinliklerini artırmaya çalışmaktadırlar. Hakim sınıfların oluşturdukları siyasi partiler, uluslararası alanda emperyalist devlet ve tekellerin uzantıları olarak, devlet iktidarına hakim olmak için kıyasıya mücadele yürütmektedirler. Bu konuda seçim broşüründe şunlar söylenmektedir. *"Emperyalizme bağımlı yarı-sömürge ülkelerde genellikle, bir emperyalist gücün hakimiyeti sözkonusu iken, emperyalizme bağımlı yarı-sömürge ülkelerde birden fazla emperyalist gücün, aynı devlet içinde farklı düzeylerde etkinliği, gücü mevcuttur. 18. ve 19. yüzyılda dünyanın çok önemli bir bölümünü oluşturan sömürge ülkelerin, kapitalist ülkeler tarafından el değişikliği genel olarak, bu ülkelerin kendi aralarındaki savaşlarla belirlenirdi. Bugün bu durum, dünya ölçeğinde çok tali duruma düşmüştür. Yarı-sömürgelerde ise, hakim ulusun eğemen sınıflarının sözde de olsa bağımsız bir devleti olduğu için, çeşitli emperyalist güçler arasındaki etkinlik, pazar savaşı emperyalist paylaşım savaşları dışında genellikle, bu ülkelerdeki hakim sınıfların çeşitli emperyalist ülkelere bağımlı kanatlarınca, siyasi, iktisadi, askeri alanlarda yürütülür. Emperyalizm ve emperyalizme bağımlı ülkeler var oldukça, gerek emperyalistler arası parçalanmışlık, bölünmeler, çatışmalar, gerekse bunun yarı-sömürgelere yansıması olan hakim sınıflar arası çelişme ve mücadele sona ermeyecektir. Çünkü her emperyalist devlet ve tekel her zaman en geniş pazara sahip olma mücadelesini sürdürecektir. Bu onun varlığı gereğidir."*

Yukarıdaki genel açıklamalar ışığında son yıllardaki hakim sınıfların kendi aralarındaki çelişki ve ilişkileri incelediğimizde şunları görürüz:

12 Eylül öncesi hakim sınıflar arasındaki parçalanmışlık ve çelişkiler önemli boyutlara ulaşmıştı. Bu çelişkilerin aldığı boyutlar, halkın üzerinde hakim sınıfların baskı aracı olan devletin gerçek işlevini yerine getirmesini önemli ölçüde etkiliyordu. Halkın gelişen mücadelesini bastırmak için hakim sınıfların en güçlü kesimleri asgari müştereklerde anlaşamıyor, bu da önemli bir siyasi örgütlenmeye sahip olmayan, fakat ordunun üst kesiminin kontrolünü elinde bulunduran Amerikancı merkezci kanadın işine geliyordu. Darbe hazırlıkları daha 1978 yılında Ecevit hükümeti döneminde başladı. Ecevit hükümetinin kısa zamanda yıpranması, darbenin koşullarını elverişli hale getiriyordu. Haziran 1979'da Evren ABD'ye giderek, ABD emperyalistlerinin ordu ve hükümet çevrelerinden, gerekli bilgi ve talimatı aldı. Aralık 1979'da, Brüksel'de NATO yetkilileriyle görüştü ve dönüşte Kuvvet Komutanları ve Ordu Komutanlarıyla darbe hazırlıkları konusunda İstanbul'da gizli bir toplantı yaptı. Ve bu toplantıda Demirel ve Ecevit'e Cumhurbaşkanı kanalıyla verilmek üzere bir uyarı mektubu hazırlandı ve Aralık ayının sonunda Cumhurbaşkanına verildi. Parlamentonun işlemez duruma gelmesi, aylardır Cumhurbaşkanının seçilememesi, sivil ve resmi güçlerin el ele sürdürdükleri ve katliama dönüşen cinayetleriyle halkın can güvenliğinin kalmaması, hakim sınıf partilerinin halkın gözünde hızla teşhir olmaları, bir darbenin koşullarını elverişli kılıyordu. 10 Eylül günü ABD Genel Kurmay Başkanı J.Allen'le görüşen, cuntacı generallerden Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şahinkaya efendilerinden, son direktif ve talimatları alarak 11 Eylül günü, Türkiye'ye döndü. Nitekim darbe bu görüşmeden 1,5 gün sonra, 12 Eylül gününün ilk saatlerinde resmen gerçekleştirildi.

Güçlü bir Türk devleti isteyen ve bunun içinde "anarşi" ve "terör" olarak değerlendirdikleri halkın gelişen devrimci mücadelesinin bastırılmasını zorunlu gören NATO'lu emperyalistler darbeye açık destek verdiler.

Hakim sınıfların tüm kesimleri, cuntanın halka yönelik politikasını ve icraatlarını var gücüyle desteklediler. Onların cuntayla temel çelişkileri, cuntanın devlet iktidarı içinde diğerleri aleyhine zorla güçlenmesidir. Cumhurbaşkanı olarak Kenan Evren'in anayasa ile birlikte halkın oyuna sunulması, belli hakim sınıf kesimlerinin siyasi temsilcileri olan eski parti yöneticilerine getirilen siyasi yasaklar, cuntayla diğer hakim sınıf partileri

arasındaki en belirgin çelişkileri oluşturuyordu.

Ermeni katliamına ve Ermeni örgütlerinin Türk temsilciliklerine yönelik eylemlerine karşı, Yunanistan ve Kıbrıs konularında, Bulgaristan'da Türk azınlığa uygulanan baskılara karşı ve özellikle de Kürt ulusuna ve Kürdistan'da yükselen Türk devletine yönelik mücadeleler karşısında olduğu gibi, faşist Türk devletinin genel çıkarları için cunta önderliğinde bir yumruk, bir ses haline gelen hakim sınıfların tüm kesimleri ve siyasi temsilcileri, iş kendi efendilerinin çıkarları söz konusu olduğunda, birbirleriyle dalaşmakta, birbirlerinin kirli çamaşırlarını ortaya sermekten geri kalmamaktadırlar. 6 Kasım seçimleri öncesine kadar faşist cunta tarafından zorla bastırılmaya çalışılan bu çelişkiler, 6 Kasım seçimlerinden sonra giderek her alanda sertleşmeye, dalaşmalar kızışmaya başladı. Bugün her ne kadar faşist cunta, çeşitli siyasi partiler tarafından direkt olarak eleştirilmemesine, oklar Özal ve ANAP'a yönetilmesine rağmen, —ki cunta çıkardığı yasalarla eleştiriyi önemli ölçüde yasaklamıştır— önümüzdeki dönemde çelişkilerin sertleşmesine paralel olarak cunta da direkt eleştirilecek, özellikle de diğer hakim sınıf partilerine ve temsilcilerine uyguladığı sert yaptırımlardan dolayı oklar ona da yönelecektir. Halkın düzene karşı muhalefetini, bu doğrultudaki mücadeleleri için araç olarak kullanmaya çalışan hakim sınıf partileri, halkın potansiyelini kendi bendinde toparlamak için birbirlerine daha fazla veryansın edeceklerdir. Cunta her ne kadar "seviyeli" muhalefet yürütülmesini istemesine rağmen, uzun vadede bunu sürdürmeye gücü yetmez.

Hakim sınıflar arasındaki çelişkilerin sertleşmesi, dalaşmaların yoğunlaşması, objektif olarak halkın mücadelesine dolaylı bir destektir. Bunlar arasındaki çelişkilerden yararlanmak, bunlar arasında ehven-i şer ayrımı yapılarak, bunlardan birinin kuyruğuna takılarak olmaz. Partimizin kurucusu **İbrahim** yoldaş'ın bu konuda söylediği şu sözler, bugünde bizlere ışık tutmaktadır: *"Bir komünist hareket için elbette iki gerici klikten birini tercih etme söz konusu olamaz. Komünist hareket ikisini de düşman olarak görür; ikisini de devirmek için mücadele eder. Ama bunlar arasındaki mücadeleye de gözlerini yummaz; bu boğuşmadan kendi hesabına azami derecede fayda sağlamak için bunların birbirine göre durumlarını iyi tespit eder, en gerici olanı tecrit eder, ilk ve en şiddetli saldırılarını ona yöneltir, bu arada diğer gerici kliğin mahiyetini teşhir etmekten, onunla kendi arasındaki düşmanlık çizgisini sıkı sıkıya muhafaza etmekten de geri kalmaz. Bilir ki, hakim sınıflar arasındaki bu boğuşma her an halka karşı bir birleşmeye dönüşebileceği gibi bugün en gerici olan kliğin yerini yarın diğeri de alabilir."* (Seçme Yazılar, sf: 145-146)

Türkiye'nin Emperyalist Sistem İçindeki Konumu, Emperyalistlerle İlişki ve Çelişkileri:

Emperyalizmin bir yarı-sömürgesi olan Türkiye, iktisadi, siyasi, askeri ve kültürel olarak emperyalizme bağımlı yarı-feodal bir ülkedir. Dünyada hakim sistem olan emperyalizmin bir halkası olan Türkiye, sistemin iç çelişkilerinden, özellikle de iki başlıca çelişkisi olan emperyalizm ve halklar arasındaki çelişkiyle, emperyalist devlet ve tekellerin kendi aralarındaki çelişkilerden sürekli ve derinlemesine etkilenmektedir. Her geçen gün daha fazla ABD emperyalistlerinin güdümüne giren faşist Türk devleti ABD emperyalistlerinin her alanda tam bir güven ve desteğine sahiptir. ABD emperyalist devletinin sözcüleri sık sık Türk hükümetini ve Türk ordusunu övmekte, destek ve güvenlerini açıklamaktadırlar. 24 Ocak Kararlarıyla Türkiye'nin ABD emperyalistlerinin çıkarları doğrultusunda ekonomik politikasını değiştirmesi ve bunu 5 yıldır kesintisiz olarak uygulaması, 12 Eylül darbesiyle siyasi alanda ABD emperyalistlerinin istediği ortamın yaratılması çabaları ve bunda kazanılan "başarılar" ve askeri alanda ikili ilişkilerin hızlanması ve Türkiye'nin son yıllarda ABD emperyalistlerinin ve NATO'nun çıkarları gereği yeni yeni yükümlülükler üstlenmesi artan bu övgü ve desteğin nedenleridir.

ABD dışişleri bakan yardımcısı Richard Burt, Türkiye'de ekonomik alanda izlenen politikayı şu sözlerle değerlendirmektedir: *"Türkiye, uluslararası kuruluşlar ve aralarında ABD'nin de bulunduğu dost ülkelerin yardımıyla ülke ekonomisinde verimliliği ve dış rekabet gücünü artırmayı amaçlayan, örneği görülmemiş bir reform programını yürürlüğe koydu. Bugüne kadar ki sonuçları önemli olmakla birlikte, Türk ekonomisindeki nazik durum sürmektedir ve hükümetin ekonomi politikalarının kısa dönemli başarısı dış desteğin devamına bağlıdır."* Yine aynı konuda ABD İthalat İhracat Bankasının Ortadoğu bölüm müdürü Arthur Pilzer; *"Şu anda yatırım açısından en elverişli ülke Türkiye'dir. Şimdi yatırım yapma zamanıdır."* demektedir. Bunlara benzer demeçler günlük basında sürekli olarak görülmektedir. ABD başkanı Reagan'ın Özal'a *"Cumhurbaşkanı Evren'le birlikte Türkiye'de gerçekleştirdiğiniz değişikliklerden dolayı iftihar etmelisiniz"* sözleri, son yıllarda Türk hakim sınıflarının, özellikle de Cunta ve Özal hükümetlerinin içte ve dışta attıkları bir dizi adımın ABD emperyalistleri tarafından nasıl taktirle karşılandığının çok açık ifadesidir. Reagan'ın Genel Kurmay Başkanı Necdet Uruğ'a silahlanma çabalarından ötürü, "Legion of Merit" nişanını vermesi, Türk ordusunun ABD emperyalistleri için Ortadoğuya yönelik koç başı olarak kullanılması doğrultusunda atılan adımlardan dolayı cuntaya bir teşekkür anlamına geldiği açıktır Türk hükümetinin, Yunanistan'ın NATO içindeki yükümlülüklerini üstlenmeyi gönüllü olarak talep etmesi, 6. Filo'ya bağlı gemilerin yakıt ikmallerinin ve tamirlerinin Türkiye limanlarında yapılması, boğazların silahlandırılması görüşmeleri, F-16 uçaklarının Türkiye'de yapımı için yapılan anlaşma, Türk ordusunun Irak operasyonları, 12 Eylül sonrası Türkiye'nin ABD emperyalistleriyle askeri alanda yoğunlaşan ilişkilerinin bazı sonuçlarıdır. Son yıllardaki ekonomik, siyasi ve askeri alanda atılan bir dizi adımlar göstermektedir ki, Türkiye'nin ABD emperyalizmine bağımlılığı daha da artmıştır.

Bu yönlü gelişmeler, batı bloğu içinde yer alan ABD dışındaki diğer batılı emperyalistleri değişik ölçülerde tedirgin etmiş, bunların Türkiye'deki her yönlü etkinlikleri geçmişe göre daha da zayıflamıştır. Batı Avrupa'lı emperyalistler bu gelişmelere karşı tavırlarını ortak kuruluşları olan Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Konseyi aracılığı ile "insan hakları ihlal ediliyor", "Türkiye'de demokrasi yok" vb. açıklamalarıyla yansıttığı gibi, tek tek ülkelerin tavırlarında da göreceli farklılıklar olmuştur. Son yıllarda, Fransa, İsveç, Norveç gibi Batılı emperyalistlerle Türkiye'nin ilişkileri önemli ölçüde bo-

zulurken, bu ülkeler Türkiye'de kendilerinin ve özellikle de uşaklarının çıkarlarının ABD emperyalistlerinin ve uşaklarının lehine zayıflamasının Türkiye'ye yönelik sert eleştirilerle tepki olarak göstermişlerdir. İngiltere ve Almanya emperyalist hükümetleri, Batı Avrupa'daki emperyalistler içerisinde Türkiye'ye karşı en ılımlı davranan güçler olmuştur. Bunlar bir taraftan, Türk hakim sınıflarına, cuntaya destek verirken, Türkiye'deki gelişmelerin anlayışla karşılanmasını savunmuşlardır. Bunların çelişkileri ve eleştirilerinin en yoğunlaştığı nokta ise, diğer hakim sınıf partilerine konulan sınırlandırmalar olmuştur. Tüm bu ülkelerin içlerinde farklı tekel guruplarının siyasi partilerinin Türkiye'deki gelişmelere tavırlarında göreceli farklılıklar vardır. Bunlardan genel anlamda muhafazakâr diye adlandırılan tekelci burjuvazinin siyasi partilerinin tavrı, ABD emperyalistleriyle uluslararası ilişkilerine paralel olarak, ılımlı olmuştur. Sosyal demokrat partilerin tavırları ise, ABD ile aralarındaki çelişkinin daha keskin olmasından ve Türkiye'deki uşaklarının devlet iktidarı içindeki etkinliğinin önemli ölçüde zayıflamasından dolayı daha sert olmuştur. Bunlar zaman zaman, Avrupa "Komünistleri"nin yardımlarıyla da meclislerden ve Avrupa Konseyinden Türkiye'yi eleştirici kararlar çıkarmışlardır. Bu kararlara karşı, sırtını ABD emperyalistlerine dayayan cunta ve Özal hükümetinin tepkileri, zaman zaman sertleşmiş, hatta bazı hükümetlerle kopma düzeyine gelmiştir.

12 Eylül darbesinden sonraki ilişki ve gelişmelerden de açıkça görülebileceği gibi, ABD önderliğinde Batılı emperyalist blok saflarında yer alan Türkiye'de Türk devletinin halka ve rakip sosyal-emperyalist bloka karşı sürdürdüğü her türlü mücadele, batılı emperyalistler tarafından desteklenmiş, batı bloğunun kendi içindeki güçlerinin her birinin, özellikle de Batı Avrupa'lı emperyalistlerin ortak çıkarları söz konusu olduğunda, bu konuda ABD emperyalistlerinin güdümündeki uşakların hakim olduğu faşist Türk devleti Batı Avrupa'lı emperyalistler ve onların siyasi partileri tarafından değişik tonlarda eleştirilmiştir. Bunlar Türkiye'de insan haklarının ihlalini ve özellikle de siyasi faaliyetlerin sınırlandırılmasını öne çıkarmışlar ve bununla da kendi halklarına şirin gözükmeye çalışmışlardır. Türk devleti, Evren ve Özal'ın batı göstermelik "rest"lere rağmen, bu aşamada Batı Avrupa'yla ilişkilerini koparamaz. Batı Avrupa'daki emperyalist devletlerin ağırlıklı bölümü SODEP ve DSP'yi destekleyerek, önümüzdeki dönemde bunlar üzerinden tekrar Türkiye üzerinde zayıflayan etkilerini artırmak için çalışacaklardır. Bu da ABD emperyalizmini ve uşaklarının çıkarlarını zedeleyeceğinden bunlar arasındaki çelişme daha da sertleşerek sürecektir.

Türkiye'nin, batılı emperyalist blok içinde yer alan ve Türkiye gibi NATO üyesi olan Yunanistan'la arasındaki çelişkiler son yılda, 1974'den bu yana en keskin hal aldı. Tarihi bir sorun olarak bazen güncelleşen, bazen geri planda kalan Kıbrıs sorunu, Yunanistan'ın Ege'deki kara sularını 12 mile çıkartma çabası, Yunanistan'ın Limni adasında üstlenen 8. Tugayını NATO'ya tahsis etme girişimleri, Türkiye ile arasındaki çelişkilerin yoğunlaştığı en temel konulardır. Papendreu önderliğindeki Yunan hükümetinin, Yunanistan'ı adım adım ABD'den koparak, diğer batılı emperyalistlerin özellikle de Fransa'nın güdümüne sokma çabası, Sovyetler Birliği'ne ara sıra göz kırpması ABD emperyalistlerinin işine gelmemektedir. Bundan dolayı da çok çeşitli yöntemlerle ve özellikle de Türkiye üzerinde Papendreu hükümetini sıkıştırmaya çalışıyor. Bundan da geçtiğimiz dönem pek başarı kazandığını söyleyemeyiz. Önümüzdeki ayda Yunanistan'da yapılacak genel seçimlerin sonuçları, Türkiye ile Yunanistan arasındaki çelişkilerin alacağı biçimleri belli ölçüde etkileyecektir. Türkiye Yunanistan arasındaki ilişkilerin sürekli gergin tutulmasından Türk ve Yunan hakim sınıflarının çıkarları vardır. Her iki ülkenin hakim sınıfları da Türkiye ve Yunanistan halklarını bir birine düşman göstererek, kendi gerçek yüzlerini gizlemeye, halkları milliyetçilik ve şövenizmle zehirlemeye çalışıyorlar.

Türkiye'nin son yıllarda her alanda ABD emperyalizmine daha da bağımlı hale gelmesi, onun Ortadoğu ve bölgedeki çıkarları doğrultusunda Rus sosyal-emperyalistleri aleyhine bir dizi adımlar atması ve özellikle askeri alanda gerek NATO kanalıyla, gerekse ABD ile ikili ilişkiler üzerinden bir dizi yeni yükümlülükler üstlenmesi, başta Rus sosyal-emperyalistleri olmak üzere, sosyal-emperyalist güçlerle Türk devleti arasındaki çelişkileri keskinleştirmektedir. Uluslararası alanda ABD ile Rus sosyal-emperyalistleri arasındaki rekabetin her alanda artmasının bir yansıması olarak, gerek Amerikancı kompradorların ve toprak ağalarının hakim olduğu Türk devleti ile Sovyetler Birliği ve güdümündeki devletlerin, gerekse de sosyal-emperyalistlerin Türkiye'deki uzantıları olan örgütlerle Amerikancı cunta ve Özal hükümeti arasındaki çelişkiler bu yakınlaşmaya paralel olarak artmıştır. Her ne kadar 12 Eylül darbesinden sonra cunta yaptığı açıklamada Sovyetler Birliği ve Bulgaristan'la iyi komşuluk ilişkileri sürdüreceğini söylemiş olmasına, bu konuda direkt olarak Sovyetler Birliği ve Bulgaristan'ı hedefleyen açıktan bir faaliyeti uzun dönem yürütmemesine ve hatta ABD'nin bir askeri isteklerini ilk başlarda hemen onaylamamasına rağmen, gerek bölgesel planda, gerekse Ortadoğuya yönelik olarak Türk devletinin son yıllarda giderek artan bir şekilde sosyal-emperyalistler aleyhine girişimleri hızlandırması, Sovyetler Birliğini önemli ölçüde tedirgin etmektedir. Cuntaya karşı ilk başlarda hayır hah bir tavır içine giren sosyal-emperyalistler bu tavırlarını cunta şefi Evren'i Bulgaristan'a davet ederek ilk ağırlayan ülkelerden biri olarak da göstermişlerdir. Bu tavrın süreç içinde değişmesi, Sovyetler Birliğinin güdümündeki Suriye'nin Türkiye aleyhine faaliyetlere destek olduğu için 1983'den itibaren açıktan eleştirilmeye başlanmasıyla Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ilişkilerin, Bulgaristan'daki Türk azınlığa yönelik baskılar gerekçe gösterilerek kopma noktasına gelmesiyle açıkça görülmüştür. Ayrıca "TKP"nin DYP gibi Amerikancı partinin gelmesi pahasına da cunta ve ANAP'ın iktidardan uzaklaştırılması için yürüttüğü "ince taktiklerin", bu gelişmelerle çok yakından ilişkisi vardır. "TKP", Sovyetler Birliği ile ilişkileri sertleştirme pahasına, ABD'nin daha fazla güdümüne girme yerine, yine ABD güdümünde de olsa —eski AP gibi— Sovyetler Birliği ile iyi ilişkiler içinde olan bir yönetim arzusundan kaynaklanan bu "ince taktik"lerini "demokrasi" mücadelesi kılıfı altında gizlemeye çalışıyor. TİP, TSİP, TKSP, TKEP gisi sosyal-faşist örgütleri, bu taktik temelinde "Sol Birlik" içinde toparlayan "TKP"nin önderliğindeki bu kesmin sorunu, işçi sınıfı ve emekçi halkın üzerindeki katmerli baskıların kald-

ırılması, açlığın ve sefaletin ortadan kaldırılması değil, efendileri RSE ile, bugünkünden daha iyi ilişkiler geliştirecek bir partinin iş başına gelmesidir. Onun mantığına göre, cunta ve ANAP'ın gitmesi, yerine DYP veya SODEP'in gelmesiyle "demokrasi" gelir, bugün en güçlü alternatifler bunlar olduğuna göre, DYP ve SODEP desteklenmelidir.

Afganistan'daki sosyal-faşist işgali, Polonya'daki sosyal-faşist yönetimin halka yönelik saldırılarını, Bulgaristan'da Türk azınlığa yönelik "isim değiştirme" kampanyasını destekleyen RSE'nin uşağı bu güçlerin, Kürt ulusu üzerindeki baskılara karşı çıkar gözükmelerinin ne kadar sahte olduğu görülmektedir. Onlar, Kürt ulusu üzerindeki baskılara değil, ABD emperyalizminin uşaklarının baskılarına karşıdırlar. Çünkü RSE'nin güdümündeki Suriye devletinin Kürtler üzerindeki baskılarına karşı tek bir söz etmemeleri neyle açıklanacaktır. En az diğer hakim sınıf partileri kadar tehlikeli olan sosyal-faşist örgütler, Türkiye'de ve yurtdışında işçi sınıfı ve halkın acil taleplerini kullanarak taban toplamaya, güçlenmeye çalışıyorlar. Devrimci saflardaki yılgınları toplamada oldukça usta olan bu güçler, daha şimdiden "sosyalizm, devrim" maskesiyle işçi sınıfı ve halkın faşist cunta ve ANAP hükümetine karşı kin ve nefretlerini kullanarak bazı mevzileri ele geçirmeye çalışıyorlar.

Sosyal-emperyalistler sadece kendi güdümündeki parti ve örgütleri değil, kendi güdümünde olmayan bir çok örgüt ve partiyi de güdümündeki devlet ve güçler vasıtasıyla dolaylı olarak kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilmektedir. Bunun en yaygın örnekleri Ortadoğu ülkelerinde ve özellikle de Kürdistan'da görülmektedir. Suriye üzerinden FKÖ'yü parçalaması ve bir çok örgütü kendi çıkarları doğrultusunda Suriye üzerinden direkt yönlendirmesi, bunun göstergesidir. RSE'nin ve uşaklarının bu tür oyunlarına karşı uyanık olmak, bu oyunları boşa çıkarmaya çalışmak ve teşhir etmek, başta komünistler olmak üzere tüm devrimcilerin görevidir.

Emperyalist Sistemin Gidişatı Türk Hakim Sınıflarına Belini Doğrultma Şansı Tanımıyor!

Hakim sınıflar tarafından halka 60 yıldır söylenen türkü, bugünde söyleniyor. "Almanya'ya ulaşacağız", "küçük Amerika yaratacağız", "hedefimiz büyük Türkiye" yalan ve aldatmacalarının yerini, son yıllarda "hedef 2000 yılı", "2000 yılında neden Japonya olmayalım" yalan ve aldatmacaları aldı. Değişik tarihi dönemlerde hedefler farklı olmasına rağmen, hepsinin ortak yanı belirtilen sahte hedeflere varılması için halktan daha fazla özveri istenmesidir. Halka 60 yıldır sabır diyenler, bugünde aynı şeyi söyleyerek, Japon "mucizesi" yaratmak için halkı daha fazla kemer sıkmaya zorlamaktadırlar. Dünya ve Türkiye gerçekleri karartılarak, vaadedilen güzel gelecekler, faşist devletin borozanı TRT ve basın aracılığıyla sürekli propaganda edilmektedir. Halkın azgınlaşan sömürüye, uysal olarak boyun eğmesi amacıyla yürütülen bu propagandanın aksine, dünyadaki gelişmeler ve gidişat Türk hakim sınıflarının bugünkünden çok daha derin ekonomik ve siyasi krize hızla sürüklendiklerini göstermektedir. Türkiye'nin bir Almanya ve Japonya olamayacağı gibi, ekonomik krizi de aşamayacak, kriz giderek daha da derinleşecektir. Bu iki açıdan böyledir.

Birincisi: Bir çok revizyonist tarafından da savunulan, Türkiye'nin emperyalistleşmesi hiç bir zaman mümkün değildir ve mümkün olamaz. Cumhuriyetin kuruluşundan beri, emperyalizme bağımlı yarı-sömürge, yarı-feodal sosyo ekonomik yapıya sahip olan Türkiye'de emperyalizme bağımlılık zincirinden ve feodalizmin tasviye edilmediği gerçeğinden dolayı, kendi ayakları üzerinde bağımsız bir kapitalistleşme yolunu izleyememiştir ve izleyemez de. Emperyalizm çağında, yani emperyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesinden, böyle bir gelişmenin yolları tıkanmıştır. Emperyalizm çağında bir tek örneğine dahi rastlanmayan böyle bir hayal mahsulü gelişme hedefinin hakim sınıflar açısından propagandası daha önce de belirttiğimiz gibi halkın gözünü boyama içindir. Türk hakim sınıfları "emperyalistleşme çabası içindedir" diyen revizyonistlerin bu konudaki suçları, Türk hakim sınıflarından daha fazladır. Çünkü, onlar bir taraftan emperyalizme feodalizmi tasfiye etme görevini yükleyerek, emperyalizmi aklarken, onu ileri kılarken, diğer yandan Türk hakim sınıflarının yalan ve demagojilerine ortak olmaktadırlar.

İkincisi: Emperyalist sistemin bugünkü durumu ve gidişatı, Türk hakim sınıflarına geçmişte bir kaç kez yaşanan kısa dönemli kısmi bir ekonomik iyileşme veya canlanma dahi yarata bilme durumundan yoksundur. Cunta ve Özal hükümetinin 5 yıldır Türkiye'yi, yeraltı, yerüstü kaynaklarını pazarlama çabalarına rağmen, kayde değer bir sermaye akışı sağlanamamıştır. Evren-Özal ve diğer sözcüler, madenleri, toprakları, ucuz iş-gücünü vb. değerleri her gün bir tellal gibi açık artırmaya sunmalarına, hatta çok ucuz olduğuna dair bin bir yemin etmelerine rağmen bin bir hile ve dalavereyle şişirilmiş ihracat 6 milyar doları geçememiştir. Son yıllarda yatırımlarda görülen düşüş, iflasların artışı, işsizliğin çığ gibi büyümesi, Türkiye'nin nasıl kalkındığının göstergeleridir. Hiç bir demagoji, yalan ve emperyalist destek, Türk hakim sınıflarının battıkları bataklığı kurutamamakta ve kurutamaz da. Bu bağlamda denilebilinirki dünyadaki mevcut konjonktür, gelişmelerin yönü, Türk hakim sınıflarının aleyhinedir. Çünkü, bu sistem içinde kalındığı, onun bir parçası olunduğu sürece, derinleşerek süren kriz şartlarında, Türkiye'deki ekonomik krizi değil atlatmak, yumuşatmak bile mümkün değildir. Emperyalist sistemin keskinleşen başlıca çelişmeleri, Türkiye'deki toplumsal gelişmeleri de çok yönlü etkileyecek, bir yandan hakim sınıflar arasındaki çelişkiyi keskinleştirirken, diğer yandan halkla hakim sınıflar arasındaki antagonizma derinleşecektir. Bize düşen görev, gittikçe olgunlaşan bu durumdan devrim için yararlanmak, emperyalist sistemin ve onun bir parçası olan faşist Türk devletinin derinleşen krizinin, işsizlik, açlık, sefalet, faşist terörün yoğunlaşması, şövenizmin körüklenmesi, halklar arasındaki suni düşmanlık yaratma, hatta halkları emperyalist emeller için savaşa sürme sonuçlarına karşılık, bunların yalnız ve yalnız devrimle bertaraf edilebileceği fikrini yaymak, kitleleri devrim için seferber etmektir.

Cunta "Demokrasi"sine Karşı Mücadele, Faşizmin Çözüleceği Hayallerine Karşı Mücadeleden Geçer!

Faşist cuntanın tezgahladığı 6 Kasım seçimlerinden sonra "demokrasi"ye geçileceği beklentileri, geçtiğimiz 1,5 yıl içinde her alandaki pratik verileriyle iflas etti. 6 Kasım seçimleri öncesi başlatılan "demokrasi"ye geçiş sahtekarlığı cuntanın önderliğinde MDP, HP ve ANAP'la sürdürülürken, 25 Mart yerel seçimlerinden sonra buna, SODEP, DYP, RP katıldı. Yani, 25 Mart yerel seçimlerinden sonra hakim sınıfların tüm kesimleri, aralarındaki ufak tefek pürüzler, çelişkilerde olsa, "demokrasi" konusunda birleştiler. Bugün, ister parlamento içindeki partilerin, isterse parlamento dışındaki hakim sınıf partilerinin cunta "demokrasi"sine övgüler dizmesi ve bundan dolayı da faşist cuntaya şükranlarını sunması bunun açık kanıtıdır.

12 Eylül askeri faşist darbesinden sonra, cuntanın işçi sınıfı ve halka yönelik çok yönlü saldırılarıyla sağlanan durumun başta anayasa olmak üzere yüzlerce yasa değişikleriyle bir dizi değişik önlemler ve girişimlerle sivil maske altında olduğu gibi sürdürülmesi amaçlanmaktadır. Son 1,5 yıldır görüldüğü gibi, halkın yaşam koşullarında, ekonomik, demokratik haklarında hiçbir değişiklik olmadığı gibi, baskı, zulüm ve katliamların bütün hızıyla yoğunlaşarak sürdüğü bu dönemde, yüzlerce komünist devrimci ve yurtsever işkencelerde, operasyonlarda, idam sehpalarında alçakca katledildi ve katledilmektedir. Özellikle Türkiye Kürdistan'ında yoğunlaşan baskı ve zulüm, burada kitle katliamlarına dönüştü. Onlarca Kürt köyü boşaltılarak, binlerce Kürt köylüsü, Dersim'den, Hakkari'den, Diyarbakır'dan ve Kürdistan'ın diğer şehir ve köylerinden batıya zorla sürgün edildi.

Bütün bu gelişmeler gösteriyor ki, partimizin 6 Kasım seçimleri öncesi açık ve net olarak belirttiği gibi, "demokrasi"ye geçiş bir sahtekarlıktır, bu tür beklentiler ham hayal ve tehlikeli yanılgılardır.

Bugünkü dünya konjonktürü şartlarında ve emperyalist sistemin tüm başlıca çelişmelerinin keskinleşmeye devam ettiği, uluslararası alanda devrim etmenlerinin emperyalist savaş tehlikesinin yükselmeye devam ettiği, bu sistemin gidişatı içinde, emperyalistlerden ve onların Türkiye'deki uşaklarından yumuşama beklemek kadar körlük olamaz. Ayrıca, Türk hakim sınıflarıyla, halk arasındaki çelişmenin bugün aldığı boyut, halkın öfke ve hoşnutsuzluğunun birikimleri, Türkiye'de komünist ve devrimci hareketin yenilgisine rağmen, partimizin ve devrimci örgütlerin mücadelelerinin kesintiye uğratılmaması ve faaliyetlerinin devam etmesi, komünist ve devrimci fikirlerin Türkiye'nin en ücra köşelerine kadar yayılmış bulunması, yani Türkiye'de bugün açıktan görülmemesine rağmen çok güçlü bir devrim potansiyelinin varlığı hakim sınıfları "yumuşama" bir yana daha da saldırganlaşmaya itmektedir. Bu politika salt faşist cuntanın veya ANAP hükümetinin politikası değil hakim sınıfların genel politikasıdır. Hakim sınıfların siyasi partileri arasındaki çelişkilerin varlığı, daha önce de belirttiğimiz bu politikanın temeline ilişkin değildir. SODEP genel başkanı İnönü'nün bugünkü "demokrasi"ye sahip çıkma çabası, DYP önderlerinin, "siyasi yasaklılar" dışında cunta ve ANAP'a bu konuda herhangi bir eleştiri getirmemeleri, faşist cunta ve Özal hükümetinin el ele KÜrdistan'da yürüttükleri katliamı, tüm hakim sınıf partilerinin can-ı gönülden desteklemeleri bunun açık kanıtlarıdır. Bugün hızla yıpranan ANAP hükümetine karşı, DYP alternatifini ısıtmak için elinden gelen her çabaya baş vuran hakim sınıfların akıllı sözcüsü ve 12 Eylül'den sonra ara sıra çıkışlarıyla "demokrasi" meleği kesilen Nazlı Ilıcak, hakim sınıf partilerinin yerlerini almalarını, mevcut düzenin geleceği açısından ne kadar tayin edici öneme sahip olduklarını ve bunların nasıl düzenin nefes boruları olduğunu şu sözlerle açıkca itiraf etmektedir. *"Diktatörlükler ağzı sımsıkı kapalı düdüklü tencere gibidir. İçinde ne pişiyor belli olmaz ve patlama birden bire gelir. Rejimin nefes borusu tıkalıdır. Hava alacak, esneklik sağlayacak sübaplar dün zirvede, bugün yerde...*

"....Bugün Türkiye'de siyasi partiler büyük bunalımlar yaşıyorsa, sebep rejimdeki toprak kaymasıdır. Partiler kimliklerini arıyor. Partiler politikaya atılmanın biraz macera sayıldığı bir ülkede değerli, dirayetli, bilgili, ehil adam arıyor.

"Diyorum ki; toprak kaymadan setleri koyalım, bina yıkılmadan payandaları dikelim. Zira iş olup bittikten sonra enkazın altından çıkmak kolay olmuyor..." (Tercüman, 13 Nisan 1985)

Bazı sahte devrimcilerinde "demokrasi" aşığı olarak halka yutturmaya çalıştıkları Nazlı Ilıcak ve temsil ettiği kesimlerle, cunta arasındaki çelişkinin özü, düzenin nasıl yaşatılacağı konusundan kaynaklanıyor. Cunta, faşist diktatölüğün çıkarları için, bir kısım eski hakim sınıf partilerinin yöneticilerinin, geçici olarak siyasi faliyet sürdürmelerinin yasaklanmasını isterken, bunu da anayasa ile sağlama alırken, Nazlı Ilıcak ve benzerleri "demokrasi" şampiyonu kesilerek buna karşı çıkıyor.

Sonuç olarak denilebilir ki; hakim sınıfların tüm kesimleri aralarındaki çelişkilere rağmen, 1982 anayasası ile şekillendirilen bugünkü yapının ve gidişatın devamından yanadırlar. Hakim sınıfların siyasi partileri, tüm bu iğrençlikleri, danışıklı döğüşü halkın örgütsüzlüğünden, ağzına kilit vurulmuşluğundan yararlanarak, meydanı boş bulmuşcasına fütursuzca oynarken, bunların oyunlarına alet olan çeşitli revizyonist, oportünist örgütlerde, adeta bu oyunu pekiştirmeye, inandırıcı kılmaya çalışıyorlar. Bunlar, 6 Kasım seçimlerinden, özellikle de 25 Mart yerel seçimlerinden sonra, adım adım çözülmeye başladılar. Yine eski türküler tekrar ısıtılmaya başlandı. "Parlamentolu faşizm olmaz", "faşizm çözülüyor" vb. vb. tespitlerle hakim sınıfların, özel olarak da cuntanın oyunlarına alet olma, onun "demokrasi" sahtekarlığının savunucuları durumuna geldiler. Bunlara göre hele bir de SODEP ve DYP genel seçimlere katılsaydı faşizm tuzla, buz olurdu. Faşizmin değil, faşizm karşısında dizlerinin bağı çözülen bu revizyonistler faşist diktatörlükten "maceracılara", "sol teröristlere" kıyasla daha iyi muamele görecekler, hatta halkın biriken tepkisini bunlar aracılığı ile törpülemek için, bunlara çeşitli olanaklar sunacaktır.

Bugün orta burjuvazinin güçlü siyasi partisi olmadığından, bunlar değişik hakim sınıf partileri içine, özellikle de RP, DYP, SODEP ve DSP içine dağılarak, hakim sınıfların destekleyicisi, onların kuyrukları durumundadırlar. Bazı aydın çevrelerin, düzenin sınıfları içinde yürüttükleri legal Marksistliğin özüde, hakim sınıfların "demokrasi" mücadelesi yürüttüğünü iddia eden kesimlerine destek faaliyetidir. Bunların çabası, düzenin özüne dokunmadan, hatta "teröristlere" karşı düzeni savu-

narak, bazı hak ve özgürlüklerin alınması yönündedir. Bunun da sağlanması halkın örgütlü gücü ve mücadelesiyle değil, yüzüne "demokrasi" maskesi geçiren DSP gibi sahte reformist hakim sınıf partilerinin desteklenmesiyle olacaktır. Yine çeşitli küçük burjuva teşkilatlarında, "maceracılığa" karşı mücadele yaftası altında aynı yönlü bir faaliyet içinde oldukları görülmektedir. Yenilgi döneminin yarattığı yılgınlık ortamı küçük-burjuva ve milli burjuva teşkilatların önemli bir bölümünü hızla gericileştirmektedir. Bunların bir bölümü direkt karşı-devrimcilerin kontrolüne girerken, bir bölümü de dolaylı olarak bazı gerici, halk düşmanı hakim sınıf partilerinin kuyruğuna takılmaktadırlar. Demokrasi mücadelesinin iktidar mücadelesi olduğu ülkemizde geçmişten beri partimizle, her türden oportünist, revizyonist teşkilatları ayıran kriterlerden biri de demokrasiyi adım adım, aşama aşama genilşeterek mi halkın gerçek demokrasisine varılacağı, yoksa devrim için mücadeleye, iktidar mücadelesine bağlı kalınarak, bu mücadeleye hizmet ettiği bu mücadeleyi geliştirip güçlendirdiği ölçüde demokratik ve ekonomik talep ve haklar için mücadele edileceği sorunudur. Bugün çok daha açık görüldüğü gibi, tüm revizyonist ve oportünistler, ister sağ, ister "sol" olsun, bu düzen sınırları içinde demokrasi elde etme, demokratik hak elde etme sorununun önlerine merkezi görev olarak koymaktadırlar. Aralarında çeşitli nüans farklarına rağmen hepsi, bu düzenin yani faşist diktatörlüğün demokratlaşmasını esas görev olarak almakta, bu sonu gelmez mücadeleye de işçi sınıfı ve emekçileri atmak için binbir yılan eğrisi çizmekte, çeşitli sahtekarlıklara başvurmaktadırlar.

Bizde diyoruz ki, bütün bunlar "devrimci"lik, "ML"lik, "sosyalist"lik adına yapılan sahtekarlıklar, halkı hakim sınıfların arabasına koşma çabalarıdır. Marksist-Leninistlerin bir merkezi görevleri vardır. O da, bugün ve giderek daha da dayatıcı hale gelen, proletarya önderliğindeki demokratik devrim mücadelesidir. Halkın 60 yıldır canı kanı pahasına yaşadığı, gördüğ bu düzende demokrasi olmaz gerçeğini, kaşarlanmış revizyonist ve oportünistler adeta, bir defa daha deniyelim anlayışı ile yine işçilerin, emekçilerin devrimci enerjilerini çarçur etmeye, halkı bir kez daha çıkmaza sürüklemeye çalışıyorlar. Partimize düşen görev, bunlara bir kez daha bu alçakca oyunlarını oynama fırsatı vermemesi için vargücüyle devrim alternatifini her alanda güçlendirmesidir. Her dürüst devrimci açık ve net olarak bir kez daha ayrım noktasına yaklaşıyor. Ya çok çeşitli sahtekarlıklarla süslenen, parlak sözler altında, hakim sınıfların değirmenine su taşıyacaktır, ya da proletarya partisi önderliğinde faşist diktatörlüğün tüm biçimlerine karşı devrim alternatifini yükseltecektir. Bu iki yoldan başka yol yoktur.

Partimizin durumu ve Görevleri

Türkiye proletaryasının öncü örgütü Partimiz TKP/ML, bir parçası olduğu uluslararası komünist hareket içindeki 70'li yıllarda doruklaşan derin bunalımdan önemli ölçüde etkilenmiştir. Kökleri II. emperyalist paylaşım savaşı sonrası döneme kadar uzunan Uluslararası Komünist Hareket içindeki bu bunalım ilk defa en derin biçimiyle kendisini, 1953'de Stalin'in ölümünden sonra Kruşçev modern revizyonistlerinin Sovyetler Birliği'nde parti ve devlet iktidarını gaspetmeleri ve bunu bir dizi diğer halk demokrasisinin hüküm sürdüğü ülkenin takip etmesiyle göstermiştir.

Burjuvazinin uluslararası komünist hareket içinden sürdürdüğü bu saldırıya karşı kararlılıkla göğüs geren Mao Zedung önderliğindeki Marksist-Leninistler, esen bu gerici rüzgarı altedebilmek için dünya çapında ve tek tek ülkelerde kıyasıya bir mücadele yürütmüşlerdir. Bu mücadeleler, Mao Zedung önderliğinde Çin'de devlet ve parti içinde kapitalist yolun yolcularına karşı yürütülen şanlı Büyük Proleter Kültür Devrimiyle en üst boyutuna ulaşmış ve bunu dünya çapında kabaran devrim dalgası izlemiştir. Bu şanlı mücadeleler içinde dünyanın dört bir yanında yeni Marksist-Leninist komünist partiler kurulmuş, bunlardan bir taneside **İbrahim Kaypakkaya** yoldaş önderliğinde kurulan partimiz TKP/ML olmuştur, 1960'lı yılların ikinci yarısında yükselen devrim dalgasının 70'li yılların başlarından itibaren önce durgunlaşması, sonra geri çekilmesi Uluslararası Komünst Hareket içinde bir dizi olumsuzlukları açığa çıkarmış, daha o yıllarda, sınıf işbirliği zehiri bir çok partiyi zehirlediği gibi, bunlar sosyal şövenizmin batağında kulaç atmaya başlamışlardır. Bu yıllarda ÇKP içinde "üç dünya" teorisyenlerinin etkinliğinin artmasına paralel olarak Uluslararası Komünist Hareket içinde gelişme gösteren revizyonizm, 1976'da Mao Zedung yoldaşın ölümünden sonra, Teng-Hua kliklerinin karşı-devrimci bir darbeyle Çin'de parti ve devlet iktidarını ele geçirmeleriyle daha da güçlenmiştir. Modern revizyonist, karşı-devrimci "üç dünya teorisi"ne karşı mücadele, Uluslararası Komünist Hareket saflarında yeni bir saflaşmanın tohumlarını içinde taşımış ve nitekim çok geçmeden, Enver Hoca önderliğindeki Arnavutluk Emek Partisi dönek yönetici kliğinin başını çektiği Mao Zedung yoldaşın şahsında Marksizme-Leninizme ulusararası alanda yeni bir saldırı cephesi açılmıştır.

Arnavutluk Emek Partisi dönek yönetici kliğinin Mao Zedung şahsında, Marksizme-Leninizme karşı açtıkları cepheden saldırıya karşı, içlerinde Partimizinde olduğu, dünyanın dört bir yanındaki ML parti ve örgütler mücadeleye atılmışlar ve bunların önemli bir bölümünün katıldığı 1980'de yapılan 1. Enternasyonal Konferensla bu mücadele önemli bir aşamaya ulaşmış ve UKH'nın birliği doğrultusunda tarihi bir adım atarak, Bütün Ülkelerin Ezilenlerine "Ortak Açıklama" yayınlamışlardır. Bu doğrultudaki adımlar 1980 yılından sonra da devam etmiş, 1984 yılı başlarında II. Enternasyonal Konferans toplanarak, Devrimci Enternasyonalist Hareket'in kurulduğunu Mayıs 1984'de bir deklerasyonla kamuoyuna duyurulmuştur. Partimizinde yer aldığı Devrimci Enternasyonalist Hareket'in yayınladığı Deklerasyonda, bazı ciddi hatalı görüşler yer almasına rağmen, yeni bir Enternasyonalist Hareket'in yaratılması yolunda ileri bir adım olan Devrimci Enternasyonalist Hareket'in oluşturulması, tüm dünyanın ezilenleri açısından sevindirici, umut verici bir gelişmedir. Bugün hala, ideolojik ve siyasi bunalımın aşılmamış olması, dünyadaki gelişmelere damgasını vurabilecek, gelişmelere derinlemesine etki edebilecek enternasyonal proletaryanın örgütünün yaratılmamış olması gerçeği, böyle bir örgütün yaratılması görevinin tüm ülkelerin Marksist-Leninistlerinin önünde duran temel bir görev olduğunu göstermektedir. Partimizde dahil, hiçbir Marksist-Leninist örgüt bu göre-

ve sırt çeviremez.

Enternasyonal proletaryanın böyle bir örgütünü ideolojik ve siyasi mücadele temelinde yeniden oluşturmak için son yıllarda yoğunlaşan çabaların, Devrimci Enternasyonalist Hareket'in bir parçası olan Peru Komünist Partisi önderliğinde yükselen halk savaşının saçtığı ışıklar, dünya ezilenlerine, giderek karmaşıklaşan ve çelişkilerin keskinleştiği dünya şartlarında yol gösterici nüvelerdir. Özellikle, yıllardır revizyonist ihanetler ve karalamalar sonucu küllenen Mao Zedung yoldaşın Marksizme-Leninizme katkılarının tekrar proleterlerin ve ezilenlerin sınıf mücadelesinde ellerinde güçlü silahlar olması için tekrar kazınarak çıkarılması çabaları, dünya çapındaki gelişmeleri bugün Peru'da olduğu gibi çok daha derinden etkileyecektir. Her türden emperyalistlerin ve onların şakşakçılığını yapan modern revizyonistlerin iddialarının tersine, dünya komünizmine giden yolda bilimsel yol gösterici, kılavuz olan Marksizm-Leninizm tükenmemiş, ömrünü doldurmamış veya geçerliliğini kayıp etmemiş, proletarya ve ezilenler buna vakıf oldukça, bugünü ve geleceği aydınlatacaklar, yaşanan bunalıma ışık tutacaklar ve bunalımdan çıkışı sağlayabileceklerdir.

Yeni bir Enternasyonal'in yeniden inşası çabaları ve Peru'daki Halk Savaşı, Partimizi ve Türkiye'li Komünistleri her yönden daha da güçlü kılarken, Türkiye'nin çeşitli milliyetlerinden emekçilerinin TKP/ML saflarında birleşmeleri için güçlü ideolojik ve siyasi etkilemeleri sürdürecektir.

Partimiz; 12 Eylül döneminde ağır bir yenilgi aldı. Bu yenilginin nedenlerini araştırmak, partimizin 13 yıllık geçmiş faaliyetinin muhasebesini yapmak, olumlu ve olumsuz tecrübelerden öğrenmek, önümüzdeki en temel görevdir. Bundan amaç, geçmişten, gelecek için öğrenmektir.

Partimiz; 1978 Şubat'ında yaptığı 1. Konferansıyla merkezi yapısını oluşturarak ileri doğru bir adım attı. Atılan bu olumlu adımı takip eden dönemde Partimiz, ideolojik ve siyasi alanda oportünizme, revizyonizme karşı sürdürdüğü mücadelesiyle, faşist Türk devletine karşı dişe diş militan mücadelesiyle kısa zamanda, hızla yaygınlaştı, güçlendi. Fakat, partimiz bu olumlu gelişmeyi uzun süre devam ettiremedi. Uluslararası alanda, AEP dönek yönetici kliğinin Mao Zedung şahsında ML'me yönelttiği azgın saldırılardan etkilenerek, Partimiz içinde bir avuç revizyonist partimizin asgari ve azami programına olan inançlarını yitirerek, onu her alanda tasviye girişimlerini sürdürdüler. Ülkemizde sınıf mücadelesinin her alanda yoğunlaştığı, silahlı direnişlerin yükseldiği bir dönemde, merkezi önderlik, içine yerleşen revizyonistler, bu mücadeleye sırt çevirerek, partimizin azami ve asgari programını AEP cephesinin eleştirileri ışığında gözden geçirmeye koyuldular. Bu durum Partimizin sınıf mücadelesinde oynaması gerekli fonksiyonunu oynıyamamasını beraberinde getirdi. Yüzlerce parti militanı binlerce partiye gönül vermiş taraftar bu şartlarda, merkezi önderlikten fiilen yoksun olarak, kendi çaplarında görevlerini yerine getirmeye çalıştılar.

12 Eylül'e partimiz önemli bir yönetim krizi yaşayarak geldi. ABD emperyalistleri güdümünde, faşist cuntanın partimize, devrimci örgütlere, halka karşı yoğun bir saldırıya geçtiği şartlarda, partimiz fiilen merkezi önderlikten yoksun olarak, derin bir siyasi ve önderlik bunalımıyla yüz yüzeydi. Bu bunalım aşılmadan, partimizin sınıf mücadelesinde fonksiyonunu oynaması mümkün değildi. İşte bu şartlarda partimiz, (12 Eylül şartlarında) Bölge Konferanslarını yaparak, Ocak 1981'de 2. Konferansını gerçekleştirdi. Parti 2. Konferansımız, partimizin asgari ve azami programını tekrar onaylıyarak, buna yönelen revizyonist saldırıları geri çevirdi.

Parti 2. Konferansımız; objektif koşulların zorluğu ve konferans hazırlıklarında düşülen hatalardan dolayı, geçmişin, yani 1. MK döneminin detaylı muhasebesini yapamadı. Bu görevi seçilen MK'ya görev olarak verdi. 1981 Ocak'ında toplanan 2. Konferansımız ve 2. MK 1. toplantısında, bu eksikliğin yanı sıra, mevcut durumu subjektif tesbit ederek sol hatalara düştü. 12 Eylül darbesinden sonra devrimci durumda gerilemeyi doğru tesbit edemiyerek, bunu kısa süreli geçici bir duraksama olarak tesbit etti. Ayrıca, kitlelerin durumunu abartarak, cuntaya karşı kısa sürede kitle mücadelelerinin gelişeceği tesbiti yaptı. 12 Eylül cuntasının partimize, devrimci örgütlere ve halka en azgın şekilde saldırdığı bir dönemde 2. MK, Partimizin güçlerini, stratejimize uygun ve o aşamada doğru taktik olan geri çekilme taktiğine uygun olarak belirli mevzilerde yoğunlaşma politikası yerine, eski yapıyı esasta olduğu gibi sürdürdü. Bu durum, Partimizin henüz toparlanma çabasına fırsat vermeden, üst üste saldırılarla ağır kayıplar almasını beraberinde getirdi. 1981 yazında yenilen ağır darbeler sonucu, partimiz çok önemli kayıplar verdi. Parti Sekreteri **Süleyman Cihan** yoldaş işkencede katledildi. Yüzlerce Parti Üyesi, militanı düşmana esir düştü.

MK; çok zor şartlar altında önemli ölçüde zayıflayan gücüyle, 1981 sonunda II. toplantısını yaptı. Doğru olarak yenilen darbenin yaralarını sarma görevini önüne koymasına rağmen, bunun siyasi ve örgütsel temelini doğru olarak tesbit edemedi. Partimizin stratejisine uygun taktik hat tesbit edemedi. Ve esas olarak kendiliğindenci bir hat izleyerek, bunu 3. ve 4. toplantılarında da devam ettirdi. Bu durum 1981 yılında alınan ağır darbenin yaralarını sarma çabalarını boşa çıkardı. Darbeler daha sonra da devam etti.

Geçmişte hangi taktikleri izledik, bunlar doğru muydu?

12 Eylül darbesinden 4 ay sonra yapılan 2. Konferansımızda ve MK'mızın 1. toplantısında, durumu subjektif tahlil ederek, sol taktik tesbitler yaptık. Devrimci durumdaki gerilemeyi görmiyerek, durakladığı tesbiti yaptık. Buradan da yola çıkarak, devrimci dalganın önemli ölçüde gerilediği, halkın ileri kesimlerinin ve örgütlü devrimci güçlerinin faşist terörle geriletildiği, halkın geri kesimlerinin demagojik propagandayla cuntanın peşine taktığı, bir kesimin ise bekle gör tavrına girdiği, faşist cuntanın, merkezi kanat lehine diğer hakim sınıf kesimlerini gerilettiği, 12 Eylül öncesi işlemez durumda olan devlet çarkını, önemli ölçüde kendi kontrolüne alarak işletmeye başlaması şartlarda silahlı mücadele biçimlerinin esas olduğu tesbitini yaparak subjektif davrandık. Devrimci dalganın gerilemesiyle birlikte, cuntanın kitleleri etkilemede önemli rol oynıyan demagojilerinin teşhiri esas görev haline geldi, bununda o günkü objektif şartlarda yoğun bir siyasi teşhirle mümkün olduğunu ve yine bu görevin bir halkası olarak, halk nezdinde teşhir olmuş ihbarcı, işkencecilerin cezalandırılmasını doğru temelde ele alamadık.

Stratejimizin, halk savaşı stratejisine uygun taktik-

ler tesbit edemedik. Esas görev olarak hazırlık aşaması tesbit etmemize rağmen, bu hazırlığın ne anlama geldiğini ve hangi görevler yüklediğini net ve doğru olarak tesbit edemedik. Bundan dolayı stratejimize hizmet eden dönemin koşullarına uygun doğru bir örgütlenme politikasıda izleyemedik.

Doğru olan, geri çekilmeye bağlı olarak, güçlerimizi belli alanlarda yoğunlaştırmamız gerekirdi. Kırsal alanlarda, buralarda da kitle ilişkilerimizin en yoğun olduğu kesimlerde güçlerimizi yoğunlaştırarak, gerilla savaşına hazırlık aşamasının çok yönlü görevlerini yerine getirerek, adım adım diğer alanlara açılmalıydık.

Şehirlerde ise, güçlerimizi belli alanlarda yoğunlaştırarak, işçi sınıfı içindeki faaliyete ağırlık vermemiz gerekirdi. İşçi sınıfı içindeki faaliyeti esas olarak, düzenli yayın organı ile yoğun bir siyasi teşhirle yürütmeliydik. İşçi sınıfının en ileri kesimlerini örgütlemeye çalışırken, orta ve geri kesimleri önemli ölçüde etkileyen cunta propagandasının etkisini kırmaya çalışmalıydık. Güçlerimizi koruma, bununla birlikte en ileri kesimle birleşerek, taze kan almaya çalışmalıydık. Güç biriktirmenin bunu da geri çekilme taktiği içindeki anlamı, eldeki mevcut güçleri doğru mevzilere yerleştirme, yeni döneme uygun daha sıkı bir parti örgütlenmesi ve yine buna uygun çalışma tarzını bilinçli olarak hayata geçirmeliydik.

—Şehirlerde bulunan en ileri ve sağlam kadroları kıra, kırda da en yoğun kitle ilişkilerimizin olduğu alanlara çekmeliydik.

Bugün geri dönüp baktığımızda, en genel hattıyla şu sonucu çıkarabiliriz: Partimizin **İbrahim** yoldaş tarafından ortaya konulan stratejik hattını 12 Eylül döneminin şartlarına uygun taktiklerle birleştirilemediğini, bunun sonucu, Parti çizgimizin hayata uygulanmadığını tesbit edebiliriz. Bu dönemde MK'mız bu hattı uygulayacağı yerde, sağ ve sol zikzaklar çizerek, kendiliğindenci bir hat izlemiştir. Bunun sonucu partimiz, sınıf mücadelesinin tüm alanlarında şanlı direniş örnekleri göstermesine, düşmana meydanı hiç bir zaman boş bırakmıyarak dişe diş mücadeleler sürdürmesine rağmen, esasta fonksiyonunu oynayamamıştır.

Bugün partimizi, tüm revizyonist, oportünist akımlardan ayıran en temel kriterlerden biri, geçmişine yaklaşım, yenilgi ve yenilgiye karşı aldığı tavırdır.

Oportünist ve revizyonistlerin yaptığı gibi, partimiz geçmişini değerlendirmede, yenilgi ve nedenlerini geçiştirme tavırlarına girmemekte, onların mantıkları gereği dün dündür, bugün bugündür anlayışını mahkum etmektedir. Bugün sınıf mücadelesinde tutarlı olmak geçmişte düşülen hataların tutarlı bir özeleştirisi ile mümkündür. 12 Eylül dönemine kadar, faşizmi, MHP ve Amerikancı partilerle eşitleyen anlayışlar, bugün kalkıp, suçu faşizmi MHP ile eşitleyenler yenilgiye sebep oldular diyerek, pişkin pişkin kendilerini aklamaları ne derece samimi ve tutarlı olabilir.

Partimiz, oportünist ve revizyonistler gibi, 12 Eylül komünist ve devrimci hareketin aldığı yenilgiden paniğe kapılıp, sırtını dış güçlere dayama, mücadeleyi tatil etme teorilerine baş vurmadı. Tam aksine, **İbrahim** yoldaşın ML bakış açısı temelinde yanilgiye yaklaşarak, onu zafere dönüştürmek için, yenilginin tutarlı bir değerlendirmesini önüne görev olarak koydu.

Partimiz; bugün alınan yenilgisinin derslerini çıkarma görevini, sınıf mücadelesinden kopuk entellektüelgevezelik veya mücadele kaçkınlığı teorileri üretme olarak görmemekte, bu anlayışları dün olduğu gibi, bugünde mahkum etmektedir.

Partimiz, geçmişin değerlendirmesinin, bugünkü sınıf mücadelesinin görevleri ile bağını diyalektik olarak kavramakta, bir yandan en geniş parti çevresi ile bunların muhasebesini yaparken, bir yandan da güçlerini, sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına ve stratejimize uygun olarak düzenlemektedir.

Bugün en genel özellik örgütsüzlüktür. 12 Eylül darbesinden sonra, demokratik örgütlerin kapısına zincir vurulması, komünist ve devrimci örgütlerin yedikleri darbeler, emekçileri örgütsüzleştirmiştir.

12 Eylül darbesiyle, geriletilen devrimci durum, bugün gerileme sürecini tamamlamış ve tekrar ağır ağır yükselme eğilimleri gösteriyor.

Mevcut veriler, 12 Eylül askeri darbesiyle demagoji ve şiddet yoluyla geriletilmeye çalışılan Türkiye'de çelişkilerin giderek sertleştiğini göstermektedir. Toplumun her kesiminden bu durumun böyle gitmeyeceği homurtuları, hoşnutsuzlukları yükselmektedir.

12 Eylül darbesinden sonra devrimci durumda gerilemeye paralel olarak gündeme gelen ve doğru olan geri çekilme taktiği bugün artık geçersizdir. Faşist cuntanın şiddet, demagoji, yalanlarla geriletmede başarılı olduğu halk muhalefeti, bugün tekrar ağır ağır yükselme eğilimi göstermekte, özellikle 1983 yazından bu yana kitlelerdeki hoşnutsuzluk, mücadele isteği sürekli artmaktadır. Bugün çok çeşitli göstergeleriyle yaşanan kitlelerin mücadele istek ve arzularındaki bu gelişmeye bağlı olarak, devrimci durumdaki gerileme dönemindeki geri çekilme taktiğine bağlı olarak uygulanan güçleri belli alanlarda ve bu alanlarda da belli mevzilerde tutunma taktiğinin yerini, eldeki mevzileri güçlendirme, adım adım genişleme, buna uygun olarak da genişleme, yerleşme taktiği benimsenmelidir. Bugün en temel görev, bu alanlarda kitlelerle çok sıkı ilişkiler yaratmak ve partinin hareket sahasını genişletmektir.

Partimizin devrimin yolu olarak benimsediği uzun süreli halk savaşı stratejisi bugün bu şartlarda ne anlama gelir. Hangi taktik görevler, bu stratejiye varmada hizmet eder?

Bugün Halk Savaşı stratejisinin esas halkası, gerilla savaşına hazırlık aşamasıdır. Bu hazırlığın aldığı en temel biçim, kırsal alanlarda, gerilla birimlerini örgütlemektir. Yine gerilla birliklerine bağlı olarak köylü milislerini örgütlemektir.

12 Eylül darbesini takip eden dönemde devrimci durumun gerilemesi sonucu, silahlı mücadele şartları varlığını sürdürmesine —ki bu şartlar Türkiye'de her dönem mevcuttur— rağmen, barışçıl mücadele biçimlerinin ön plana geçtiği, özellikle de bunların içinde siyasi mücadelenin aldığı önem ve anlam partimiz tarafından doğru olarak tesbit edilemedi. Bu görev bugünde kitlelerin durumunda ilerlemeler görülmesine ve bu anlamda silahlı mücadele biçimlerinin öneminin artmasına rağmen, geçerliliğini korumaktadır. Bugün gerek kırda, gerekse şehirlerde gerilla savaşına hazırlık aşamasının görevleri esas olarak barışçıl mücadele biçimleriyle yerine getirilmek zorundadır. Bunun anlamı; siyasi propaganda ve teşhir bütün araçlardan, yollardan yararlanılarak sürdürülmelidir.

Şehirlerde esas görev: Güç biriktirmedir. Buralarda

yürüteceğimiz faaliyet esas olarak işçi sınıfına yönelik faaliyetlerdir.

12 Eylül'e kadar faşizmi MHP'den ibaret görenler, 12 Eylül'den sonra, kendisi dışında herkesi, faşizmi MHP'yle eşitledi diye suçlayanlar, bugün aynı tutarsızlıkla, demokrasi mücadelesine soyunuyorlar.

Demokrasi mücadelesi, Demokratik Halk Devrimi mücadelesinden ayrı gören anlayışlar, işçi sınıfı ve emekçileri düzen sınırları içinde hapsetme anlayışlardır.

İşçilerin, emekçilerin ekonomik, demokratik, sendikal hakları için mücadele Demokratik Halk Devrimi mücadelesinin bir parçasıdır. Komünistler, öteden beri Türkiye'de demokrasi mücadelesinin, devrim mücadelesi olduğunu savunmuşlardır. Hayat, demokrasi mücadelesi altında işçileri, emekçileri düzen sınırları içinde hapsedenleri değil, komünistleri ispatlamıştır.

Türkiye Komünist Partisi
Marksist-Leninist
MK-SB